

**MEMORIU PREZENTARE
CONFORM PREVEDERILOR – 2.1. ETAPA DE
ÎNCADRARE DIN
ORD. MMAP NR: 262/2020 PENTRU
PLANUL PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ AL
REGIUNII VEST
2021-2027**

**TITULAR DE PLAN:
Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest**

REV Februarie 2021

CUPRINS:

A : Descrierea succintă a PP și distanța față de aria protejată de interes comunitar

B : Numele si codul ariei naturale protejate de interes comunitar

C: Prezența și efectivele /suprafețele acoperite de specii și habitate de interes comunitar în zona PP

D: PP propus nu are legătură directă cu sau nu este necesar pentru managementul conservării ariei naturale protejate de interes comunitar

E: Estimarea impactului potențial al PP asupra speciilor și habitatelor din aria naturală protejată de interes comunitar

F: Alte informații prevăzute în legislația în vigoare

Introducere

Agenția pentru Dezvoltare Regională (ADR) Vest, în baza consultării publice și a analizelor statistice, a elaborat **Planul pentru Dezvoltare Regională (PDR) al Regiunii Vest 2021-2027**, principalul document strategic regional care orientează dezvoltarea regiunii pe următoarea perioadă 2021-2027 și fundamentează accesul la fondurile europene.

Elaborarea **Planului pentru Dezvoltare Regională (PDR) al Regiunii Vest 2021-2027** se bazează pe **parteneriatul regional**, între ADR Vest și toți actorii regionali. Contribuția autorităților regionale și locale, a organizațiilor societății civile, a partenerilor economici și sociali la elaborarea PDR Vest are un **rol cheie** în identificarea nevoilor reale de dezvoltare ale regiunii și stabilirea direcțiilor majore de dezvoltare.

În acest sens, ADR Vest a luat în considerare propunerile, observațiile și completările din partea partenerilor și colaboratorilor regionali, pentru îmbunătățirea primei variante de lucru a analizelor pe care se fundamentează Planul pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Vest.

Documentul poate fi consultat pe site-ul ADR Vest, secțiunea *Documente în consultare publică*:

https://adrvest.ro/wp-content/uploads/2021/01/Planul-pentru-dezvoltare-regionala-Regiunea-Vest-2021-2027_.pdf

Planul pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Vest 2021-2027 cuprinde *Analiza profilului socio-economic regional, Analiza SWOT și Strategia Regională pentru Dezvoltare 2021-2027*.

Analiza profilului socio-economic regional fundamentează PDR Vest 2021-2027 și identifică nevoile și potențialul de dezvoltare al regiunii, oferind o diagnoză sectorială detaliată a regiunii.

Analiza SWOT identifică, pentru fiecare sector analizat, punctele tari, punctele slabe, oportunitățile și amenințările.

Strategia regională pentru dezvoltare trasează direcțiile majore de dezvoltare ale regiunii pentru orizontul 2030 și vizează reducerea disparităților inter-regionale și intra-regionale și vizează dezvoltarea durabilă, echilibrată și incluzivă a regiunii Vest.

Ca urmare a adresei Agenției Naționale pentru Protecția Mediului nr. 1/6920/ EIC /16.11.2020, prin care se solicită titularului de Plan Regional de Dezvoltare, elaborarea Memoriului de prezentare conform prevederilor -2.1. Etapa de încadrare din Ord. MMAP nr.262/2020, ADR Vest a întocmit prezentul Memoriu.

A : Descrierea succintă a PP și distanța față de aria protejată de interes comunitar

Ca urmare a analizei socio- economice și parteneriale realizate la nivel de regiune, pentru perioada 2021-2027, au fost identificate 7 domenii de intervenție – PILONI în care trebuie să se concentreze investițiile. Aceste domenii sunt strâns interconectate, atingerea viziunii regionale depinzând de progresul fiecăruia:

1. Economie prosperă, competitivă, bazată pe inovare
2. Tranziție verde și schimbări climatice
3. Accesibilitate
4. Educație, Sănătate și Sisteme sociale performante
5. Sustenabilitate prin turism și cultură
6. Dezvoltare urbană durabilă
7. Tradiție și diversificare în mediul rural

Pentru fiecare pilon, au fost identificate priorități, iar pentru fiecare prioritate măsuri, care se vor transpune ulterior în proiecte. În definirea elementelor strategiei s-a avut în vedere identificarea raportului optim între nevoi și resurse și s-a propus un mix de intervenții, de la investiții în infrastructură la măsuri soft.

Aceste intervenții vor fi grupate într-un portofoliu de proiecte regionale strategice identificate, selectate și prioritizate împreună cu partenerii regionali, plecând de la ideea de concentrare teritorială și impact generat asupra calității vieții locuitorilor regiunii.

Întrucât **Planul pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Vest 2021-2027** este conceput ca un document cuprinzător pentru dezvoltare la nivel regional, necesitățile de finanțare ale priorităților identificate trebuie să reflecte resursele financiare necesare pentru implementarea acestora. Necesitățile de finanțare reprezintă o cuantificare a nevoilor regionale, indiferent de sursa de finanțare (buget de stat, buget local, fonduri comunitare, fonduri private, etc).

Pilonul 1 : Economie prosperă, competitivă, bazată pe inovare:

Prioritatea 1 – Transformarea regiunii într-un “hub de inovare”

Obiectivul specific: Dezvoltarea unui ecosistem de inovare, care să permită transformarea regiunii Vest într-un pol național de referință în inovare

Măsuri:

- Dezvoltarea și sprijinirea infrastructurilor de CDI, clusterelor, hub-urilor de inovare
- Dezvoltarea și sprijinirea entităților de transfer tehnologic
- Susținerea parteneriatelor pentru inovare între toți actorii din Quadruplu Helix, pentru transferul rezultatelor cercetării în piață
- Dezvoltarea și sprijinirea infrastructurilor de sprijin a afacerilor
- Sprijin pentru crearea de spin-offuri și start-upuri inovative, scale-ups
- Sprijin pentru dezvoltarea / achiziționarea și utilizarea de tehnologii avansate.
- Susținerea achiziționării de brevete, mărci, licențe și know-how
- Consolidarea culturii asociative în rândul firmelor din regiune
- Atragerea forței de muncă înalt calificate și cercetătorilor în regiune prin programe integrate
- Dezvoltarea serviciilor pentru inovare și transfer tehnologic
- Promovarea spiritului antreprenorial, a culturii inovării, leadership-ului
- Îmbunătățirea continuă a competențelor personalului CDI
- Dezvoltarea unor centre de excelență în județele regiunii
- Crearea unei Agenții Regionale de Inovare

Prioritatea 2 – O regiune cu companii dinamice și competitive**Obiectivul specific: Transformarea economiei prin creșterea bazată pe inovare a productivității și competitivității IMM-urilor.****Măsuri:**

- Susținerea investițiilor în inovare, noi tehnologii, digitalizarea firmelor
- Sprijin pentru diversificarea / dezvoltarea capacității de producție sau a serviciilor IMM-urilor
- Sprijin pentru infrastructuri de afaceri, incubatoare, start-upuri
- Sprijin pentru achiziționarea de facilități de micro-producție și/sau testare prototipuri
- Sprijinirea activităților destinate IMM-urilor pentru ameliorarea stării economice în perioada post-criză COVID
- Sprijinirea parteneriatelor public-privat (tehnopoluri, parcuri industriale, parcuri tehnologice, etc)
- Încurajarea spiritului antreprenorial îndeosebi a tinerilor antreprenori, a culturii riscului, inclusiv în zonele mai puțin dezvoltate
- Îmbunătățirea sprijinului pentru start-up-uri / spin-off-uri
- Dezvoltarea instrumentelor financiare specifice pentru IMM-uri
- Susținerea activităților de internaționalizare și marketing

Prioritatea 3 – O regiune pregătită pentru era digitalizării**Obiectivul specific: Adoptarea și integrarea tehnologiilor digitale în economie și sectorul public****Măsuri:**

- Investiții în IMM pentru achiziționarea de servicii și echipamente necesare pentru transformarea digitală
- Sprijin pentru digitalizare la nivelul proceselor de producție pentru trecerea la Industry 4.0
- Sprijin pentru întărirea securității cibernetice
- Sprijin pentru digitalizarea sectorului public
- Sprijin pentru întărirea capacității firmelor din regiune de a prelua dar și de a dezvolta noi tehnologii (IoT, AI, Robotică)
- Dezvoltarea e-comerțului
- Sprijin pentru dezvoltarea HUB-ului Inovativ Digital (DIH) Regiunea Vest
- Sprijinirea dezvoltării competențelor digitale la toate nivelurile
- Crearea de baze de date și biblioteci virtuale
- Încurajarea interoperabilității proiectelor de digitalizare

Pilon 2 – Tranzitie verde și schimbări climatice**Prioritatea 1 – Extinderea și modernizarea infrastructurii de mediu****Obiectivul specific: acces crescut la servicii edilitare de calitate prin investiții în infrastructura de alimentare cu apă, apă uzată, reciclarea și valorificarea deșeurilor****Măsuri:**

- Continuarea acțiunilor integrate de dezvoltare a sistemelor de apă / apă uzată
- Reabilitarea și construcția de stații de tratare, transport și distribuție a apei destinate consumului uman și apă uzată,
- Construirea și reabilitarea rețelelor de canalizare și construirea / reabilitarea / modernizarea (treapta terțiară) a stațiilor de epurare a apelor uzate care asigură colectarea și epurarea încărcării organice biodegradabile,
- Îmbunătățirea accesului la sistemele de apă/apă uzată a gospodăriilor, inclusiv în aglomerările urbane mici (de ex. mediul rural)
- Investiții în managementul nămolului rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate / tratare a apei potabile,
- Îmbunătățirea calității cursurilor de apă,
- Consolidarea și extinderea schemelor de gestionare a deșeurilor și a sistemelor integrate de management al deșeurilor
- Sprijin pentru implementarea conceptului "zero deșeurii"
- Încurajarea reciclării deșeurilor reutilizabile în vederea obținerii de materie primă,
- Investiții în infrastructura de colectare și sortare deșeurii, compostarea deșeurilor biodegradabile,

- Consolidarea capacității de reglementare economică a sectorului de apă și apă uzată astfel încât să se eficientizeze procesul de realizare a planurilor de investiții pentru conformare,
- Consolidarea capacității actorilor din sistem, pentru a susține tranziția la economia circulară, inclusiv conștientizarea publicului, prevenirea deșeurilor, colectarea separată, reciclarea și întoarcerea materialelor rezultate în circuitul de producție.

Prioritatea 2 – Protejarea și conservarea biodiversității regionale și decontaminarea siturilor poluate

Obiectivul specific: Creșterea bunăstării locuitorilor regiunii și scăderea poluării prin refacerea, protejarea și valorificarea biodiversității regionale

Măsuri:

- Investiții pentru protejarea, restaurarea și utilizarea sustenabilă a Siturilor Natura 2000
- Măsuri de menținere și de refacere specii și habitate în cadrul Siturilor Natura 2000, precum și a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate în afara ariilor naturale protejate
- Acțiuni pentru ecologizarea / reconversia / bio-decontaminarea siturilor contaminate sau potențial contaminate (poate include și zone miniere / siderurgice), inclusiv refacerea / reabilitarea / ecologizarea ecosistemelor pentru a aduce terenul la starea inițială
- Dezvoltarea de perdele vegetale de-a lungul căilor de comunicații
- Achiziția de echipamente și sisteme informatice pentru măsurarea poluanților în aerul ambiental
- Dezvoltarea unei rețele regionale de monitorizare a calității factorilor de mediu în timp real
- Elaborarea, revizuirea și implementarea Planurilor de management a siturilor Natura 2000 / Planuri de acțiune pentru specii
- Sporirea acțiunilor de educație în domeniul mediului la nivelul tuturor actorilor regionali,
- Acțiuni de completare a nivelului de cunoaștere a biodiversității și a ecosistemelor și realizarea de studii științifice
- Consolidarea capacității administrative a autorităților și entităților cu rol în managementul rețelei Natura 2000 și a altor arii naturale protejate.

Prioritatea 3 – Îmbunătățirea eficienței energetice și a energiei din surse regenerabile

Obiectivul specific: Îmbunătățirea confortului termic și scăderea costurilor cu energia prin creșterea eficienței energetice și valorificarea resurselor regenerabile de energie

Măsuri:

- Renovarea fondului locativ existent în vederea creșterii eficienței energetice (reabilitare termică)

- Renovarea infrastructurilor publice în vederea creșterii eficienței energetice (reabilitare termică)
- Proiecte de eficiență energetică în mari întreprinderi și măsuri de sprijin adiacente
- Înlocuirea surselor de alimentare bazată pe cărbune pentru sisteme de încălzire centralizată cu surse regenerabile sau din cogenerare
- Eficientizarea energetică a sistemelor de termoficare
- Utilizarea resurselor regenerabile (geotermale, solare, eoliene) pentru asigurarea confortului termic
- Stimularea investițiilor în rețele inteligente de transport și distribuție a energiei
- Încurajarea utilizării producției de energie în gospodării
- Creșterea ponderii de surse regenerabile în consumul de energie al clădirilor
- Investiții pentru securitatea energetică prin dezvoltarea / modernizarea / re tehnologizarea rețelelor de energie: hidro, termică, cărbune, gaze naturale
- Schimbarea paradigmei de consum energetic a populației
- Campanii de informare despre măsuri de reducere a consumului de energie
- Întărirea capacității actorilor locali de implementare a proiectelor de eficiență energetică

Prioritatea 4 – Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței la dezastre

Obiectivul specific: Îmbunătățirea capacității de previziune și intervenție în situațiile de risc climatic și de mediu

Măsuri:

- Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a regiunii legate de climă și dezastre naturale
- Investiții în valorificarea durabilă a mediului: sisteme de irigații/umectare, sisteme de drenaj – desecări, lucrări de combatere a eroziunii solurilor, sisteme de protecție antigrindină,
- Investiții în infrastructura verde (în special împăduriri, refacerea ecosistemelor forestiere)
- Investiții în sisteme noi sau modernizate de monitorizare, de pregătire, de alertă și de reacție în caz de dezastre
- Îmbunătățirea capacității de reacție rapidă la fenomene meteorologice extreme,
- Îmbunătățirea educației și capacității umane și instituționale privind atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea, reducerea impactului și alerta timpurie.

Pilon 3 – Accesibilitate

Prioritatea 1 – Continuarea investițiilor la infrastructura aferentă rețelelor TEN-T

Obiectivul specific: Îmbunătățirea conectivității și mobilității inter-regionale și transfrontaliere prin investiții la axele TEN-T

Măsuri:

- **Transport rutier :**
 - Finalizarea kilometrilor rămași de construit din Autostrada A1 și demararea construcției altor autostrăzi (ex: Via Carpatia, Timișoara-Belgrad)
 - Construcția centurilor rutiere ocolitoare pentru orașele de pe rețeaua rutieră europeană (de bază și extinsă)
 - Construirea de drumuri de legătură între drumuri naționale și A1

- **Transport feroviar:**
 - Continuarea reabilitării tronsonului feroviar Simeria - Coșlariu
 - Modernizarea coridorului Orient / Est-Mediteranean pe relația Arad – Timișoara – Caransebeș – Drobeta Turnu Severin
 - Modernizarea stației de cale ferată Timișoara Nord
 - Modernizarea liniei de cale ferată Timișoara – Stămora Moravița
 - Modernizarea unor linii de cale ferată secundare, pentru eficientizarea transportului public regional.

- **Transport naval :**
 - Modernizarea și dezvoltarea portului Moldova Nouă ca nod de transport multimodal de pasageri și marfă
 - Introducerea unui sistem performant de monitorizare a parametrilor de navigație de-a lungul Dunării și de informare asupra situațiilor "speciale"

- **Transport aerian:**
 - Creșterea importanței naționale a Aeroportului Timișoara prin: reabilitarea și modernizarea infrastructurii aeroportuare, modernizarea și dezvoltarea sistemelor de supraveghere a spațiului aerian și a sistemelor de dirijare, informare aeronautică și informare meteorologică, îmbunătățirea legăturilor intermodale pentru o mai rapidă și eficientă legătură cu alte destinații (conexiunile rutiere cu autostrada A1, căi de acces feroviar, modernizarea infrastructurii de transport urban care să facă legătura între aeroport și rețeaua de transport public din municipiul Timișoara, realizarea unei autogări în proximitatea aeroportului, conectarea acestuia cu orașele mari din regiune),
 - Dezvoltarea rolului Aeroportului Arad și Caransebeș prin susținerea unor nișe, precum aviația utilitară, militară, privată, avioane ușoare și ultra ușoare,
 - Stimularea relansării traficului de pasageri pe Aeroportul Internațional Timișoara,
 - Dezvoltarea unui centru intermodal de mărfuri la Aeroportul Internațional Timișoara: conectarea aeroportului la rețeaua feroviară, centru regional intermodal de transport cargo.

Prioritatea 2 – Dezvoltarea infrastructurilor de transport cu rol de artere suport pentru rețelele TEN-T

Obiectivul specific: Îmbunătățirea conectivității și mobilității intra-regionale, care să conducă la creșterea mobilității durabile și inteligente între localități

Măsuri:

- Modernizarea și reabilitarea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă (drumuri județene sau trasee compuse din mai multe drumuri județene legate direct) sau indirectă (drumuri județene /trasee legate de rețea prin intermediul unui drum național modernizat), cu rețeaua TEN-T
- Construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres
- Construirea / modernizarea variantelor ocolitoare pentru orașe cu statut de drum județean
- Investiții în infrastructura de drumuri de interes local și a conectivității cu drumurile de interes județean și național în cadrul UAT-urilor din cadrul ZUF
- Îmbunătățirea sistemelor și marcajelor de semnalizare și siguranță rutieră
- Construirea / modernizarea de stații pentru transport public pe traseul drumului județean
- Realizarea de investiții destinate siguranței rutiere pentru pietoni și bicicliști
- Realizarea de perdele forestiere și parapeti pentru protecție, realizarea de investiții suplimentare pentru protecția drumului respectiv față de efectele generate de condiții meteorologice extreme.

Prioritatea 3 – Dezvoltarea infrastructurii digitale

Obiectivul specific: Dezvoltarea infrastructurii de telecomunicații, interoperabile și sigure

Măsuri:

- Dezvoltarea serviciilor de telefonie și internet mobil în zonele mai puțin accesibile
- Dezvoltarea și extinderea infrastructurii de bandă largă (broadband), în special în mediul rural,
- Dezvoltarea rețelelor de wi-fi gratuit pentru cetățeni
- Utilizarea tehnologiilor wireless de încărcare în spațiile publice,
- Extinderea mobilierului urban de tip "wi-fi free" și "green charge"
- Dezvoltarea infrastructurii de tip 5G, în special în instituțiile publice.

Pilon 4 – Educație, Sănătate și Sisteme sociale performante

Prioritatea 1 – Acces egal la o educație modernă, conectată la tendințele pieței muncii

Obiectivul specific: Asigurarea unui acces incluziv la educație de calitate și optimizarea sistemelor de educație și formare pentru a răspunde cerințelor pieței muncii

Măsuri:

- Reabilitarea / modernizarea unităților de învățământ din regiune, în funcție de nevoile identificate

- Construirea/extinderea unităților de învățământ în zonele supraaglomerate
- Dotarea școlilor cu echipamente specifice, săli/terenuri de sport, astfel încât să se asigure o bază materială modernă și să se creeze spații de învățare proiectate special pentru a promova noi abordări de predare și învățare, inclusiv cu ajutorul tehnologiilor moderne
- Construirea de campusuri școlare, cu precădere pentru învățământul profesional și tehnic / învățământul dual
- Achiziția de mijloace de transport destinate transportului elevilor, cu precădere în arealele periferice,
- Transformarea infrastructurii școlare și achiziționarea de echipamente astfel încât să se permită digitalizarea procesului educațional,
- Înființarea/construirea unor centre de reconversie profesională/pregătire profesională/învățare pe parcursul vieții în mediul urban și mediul rural
- Digitalizarea mediului universitar
- Realizarea de centre de formare în domenii de vârf ale tehnicii
- Modernizarea universităților (laboratoare, săli de studio, amfiteatre)
- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurilor sportive ale universităților
- Înființarea/dezvoltarea de centre/cluburi pentru tineret orientate către activități specific și consiliere/monitorizare
- Adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic
- Îmbunătățirea accesului și a participării la educație a copiilor cu dizabilități și/sau CES
- Adaptarea metodelor de predare la nevoile elevilor din toate categoriile, inclusiv medii dezavantajate
- Susținerea adoptării unor metode educaționale flexibile, centrate pe elev
- Identificarea, sprijinirea și promovarea copiilor supradotați
- Programe de informare, consiliere și educație parentală pentru familiile copiilor, cu focalizare pe familiile copiilor proveniți din grupuri vulnerabile
- Dezvoltarea sistemului de formare continua a cadrelor didactice, inclusiv în ceea ce privește digitalizarea,
- Extinderea programelor after-school,
- Promovarea și furnizarea unor pachete integrate de măsuri de activare a tinerilor inclusive NEET
- Facilitarea dobândirii de calificări pentru persoanele care au părăsit timpuriu școala
- Creșterea accesului și participării adulților la programe pentru dezvoltarea competențelor cheie
- Pachete de formare pentru angajați adaptate nevoilor pieței
- Extinderea și diversificarea ofertei pentru programele de școală duală
- Dezvoltarea competențelor tehnice ale studenților
- Diversificarea specializărilor de masterate, studii postuniversitare, studii doctorale adaptate cerințelor regionale
- Creșterea vizibilității și implicării mediului academic
- Încurajarea parteneriatelor internaționale la nivelul universităților
- Cursuri de formare pentru personalul din centrele de pregătire profesională

Prioritatea 2 – Acces incluziv la servicii medicale performante și inovative, orientate către pacient

Obiectivul specific: Îmbunătățirea stării de sănătate a populației și creșterea duratei de viață prin dezvoltarea unui sistem medical eficient și accesibil

Măsuri:

- Înființarea unui spital regional
- Modernizarea / reabilitarea / extinderea unităților medicale existente și achiziții de aparatură medical de ultimă generație
- Înlocuirea spitalelor vechi care nu mai corespund standardelor actuale cu unele noi
- Investiții în servicii medicale de urgență
- Investiții pentru asigurarea unor circuite temporare în caz de epidemii, pandemii și alte situații
- Creșterea capacității de reziliență pe timp de criză în domeniul sanitar (depozite regionale de echipamente medicale) și alimentar (depozite regionale de cereale și produse alimentare)
- Dezvoltarea rețelei și a serviciilor oferite în regim ambulatoriu
- Crearea unui centru Cercetare-Dezvoltare-Inovare în domeniul medical,
- Dezvoltarea și modernizarea centrelor medicale de performanță din zonele rurale
- Dezvoltarea rețelei de centre de recuperare pentru bolile cu incidență mare, îndeosebi cele din domeniul oncologic și cardio-vascular
- Dezvoltarea rețelei de diagnostic de precizie și a medicinei personalizate
- Dezvoltarea și dotarea unităților medicale școlare cu aparatură specifică
- Modernizarea, extinderea și dotarea rețelei de medicină de familie și școlară
- Dezvoltarea, modernizarea și dotarea centrelor de permanență
- Consolidarea și dezvoltarea relațiilor de CDI între sistemul medical și firmele din domeniul IT
- Digitalizarea sistemului medical prin servicii de tip e-Sănătate și specializarea personalului
- Realizarea unui sistem de monitorizare a pacienților care suferă de boli grave
- Dezvoltarea serviciilor de reabilitare/recuperare, serviciilor de îngrijire paleativă, serviciilor de îngrijire pe termen lung
- Îmbunătățirea calității îngrijirii pacienților pe tot lanțul de îngrijiri
- Creșterea gradului de siguranță a pacientului în unitățile sanitare
- Îmbunătățirea răspunsului echipajelor de intervenție rapidă
- Acțiuni de conștientizare la nivelul populației a importanței prevenției medicale
- Realizarea de programe privind educația sanitară și promovarea unui stil de viață sănătos
- Creșterea accesibilității persoanelor vulnerabile către sistemul medical
- Sprijinirea programelor de instruire și formare profesională, cu accent pe abordări inovative
- Sprijinirea schimburilor de experiență interregionale și internaționale în vederea perfecționării
- Asigurarea unui acces egal și echitabil la serviciile de sănătate a tuturor categoriilor de persoane
- Asigurarea accesului a elevilor și studenților la servicii de medicină școlară
- Reducerea mortalității prin boli transmisibile și netransmisibile
- Modelarea serviciilor medicale în funcție de specificul și tendințele demografice
- Asigurarea accesului elevilor și studenților la serviciile medicale

Prioritatea 3 – Asigurarea unor servicii sociale echitabile, limitarea excluziunii sociale și riscului de sărăcie**Obiectivul specific: Reducerea numărului de persoane vulnerabile, prin servicii calibrate nevoilor beneficiarilor**

Măsuri:

- Crearea /modernizarea /extinderea /dotarea serviciilor sociale
- Crearea de locuințe sociale pentru persoanele aflate în risc de sărăcie și excluziune socială
- Dezvoltarea rețelei de locuințe sociale, inclusiv pentru victimile violenței în familie
- Dezvoltarea unei rețele de asistență socială în zonele marginalizate
- Dezvoltarea /reabilitarea serviciilor de îngrijire destinate copiilor vulnerabili
- Dezvoltarea infrastructurii care asigură servicii de alimentație
- Creșterea capacității de recuperare a persoanelor cu handicap și includerea acestora în activități socio-economice
- Creșterea accesibilității fizice a persoanelor cu dizabilități în localități
- Înființarea și dotarea cu infrastructură și logistică specifică a unor centre județene cu echipe mobile de servicii sociale
- Dezvoltarea întreprinderilor din sectorul economiei sociale
- Diversificarea și îmbunătățirea calității și serviciilor sociale
- Creșterea accesului la servicii sociale a tuturor categoriilor defavorizate (persoane vârstnice, persoane cu handicap, victime ale violenței și abuzurilor în familie, familii monoparentale, copii, șomeri și alte categorii vulnerabile)
- Creșterea accesului pe piața muncii a persoanelor vulnerabile
- Creșterea implicării serviciilor sociale în relațiile cu tinerii care abandonează școala
- Creșterea capacității centrelor de educație și reconversie profesională pentru șomeri
- Dezvoltarea parteneriatelor între furnizorii publici și privați de servicii sociale
- Sprijinirea înființării și dezvoltării ONG-urilor din domeniul social
- Specializarea personalului din serviciile sociale
- Asigurarea unui acces egal la servicii de asistență socială
- Încurajarea voluntariatului în servicii de asistență socială
- Implicarea persoanelor vulnerabile în activități culturale – sportive
- Digitalizarea serviciilor sociale și crearea unei rețele de monitorizare de tip SMART pentru persoanele vârstnice
- Digitalizarea și specializarea serviciilor sociale pentru reabilitarea persoanelor care se confruntă cu adicție

Prioritatea 4 – Creșterea ocupării forței de muncă și asigurarea incluziunii pe piața muncii**Obiectivul specific: Creșterea gradului de ocupare și sprijinirea accesului tuturor la o piață a muncii modernă, inclusivă și flexibilă**

Măsuri:

- Consolidarea și sprijinirea antreprenoriatului și economiei sociale pentru integrarea forței de muncă din categoriile dezavantajate,
- Sprijinirea înființării de noi afaceri
- Crearea / continuarea dezvoltării de programe regionale de tip "a doua șansă"
- Sprijinirea creării unor centre de reconversie și formare profesională
- Măsuri pentru integrarea tinerilor pe piața muncii,
- Dezvoltarea culturii antreprenoriatului
- Promovarea produselor și serviciilor furnizate de întreprinderi sociale
- Asigurarea accesului pe piața muncii a tuturor persoanelor, inclusiv a celor defavorizate
- Asigurarea unui venit minim garantat pentru persoanele vulnerabile
- Asigurarea protecției financiare a persoanelor vulnerabile
- Asigurarea egalității de șanse și gen pentru toți
- Îmbunătățirea calității și eficienței actorilor implicați în sistemul de ocupare a forței de muncă
- Promovarea flexibilității și reconversiei profesionale în vederea mobilității profesionale
- Actualizarea și dezvoltarea competențelor formatorilor
- Sprijinirea mobilității regionale în vederea asigurării unui loc de muncă
- Sprijinirea și ameliorarea condițiilor de muncă
- Îmbunătățirea nivelului de competențe
- Stimularea întreprinderilor pentru inserția tinerilor NEETs în câmpul muncii
- Creșterea accesului copiilor din zonele rurale marginalizate la educație, orientare și consiliere profesională personalizate

Pilon 5 – Sustenabilitate prin turism și cultură**Prioritatea 1 – Crearea unui brand turistic regional prin promovarea potențialului endogen****Obiectivul specific: Diversificarea și promovarea integrată a ofertei turistice regionale, cu accent pe nișele de turism care prezintă avantaje competitive****Măsuri:**

- Reabilitarea, modernizarea și echiparea stațiunilor turistice
- Valorizarea resurselor de ape minerale pentru promovarea regiunii ca destinație turistică medical transfrontalieră și regiune pilot anti-îmbătrânire
- Dezvoltarea și punerea în valoare a infrastructurii turistice publice, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros
- Crearea de rute și trasee integrate pentru turism montan, activ
- Extinderea domeniilor schiabile în arealele cu potențial
- Investiții în tabere și centre de agrement pentru refuncționalizare, modernizare extindere și dotare

- Punerea în valoare a patrimoniului natural regional în scopul dezvoltării ecoturismului
- Dezvoltarea unor rute turistice, culturale și de agrement integrate (Vauban, Cetățile Dacice)
- Dezvoltarea infrastructurii turistice și a serviciilor conexe în zonele cu potențial turistic
- Investiții integrate în orașele cu potențial pentru turism de afaceri/MICE care să pună în valoare principalele elemente de patrimoniu cultural, investiții în facilități pentru petrecerea timpului liber,
- Promovarea resurselor stațiunilor turistice pe plan național și internațional
- Promovarea patrimoniului natural
- Dezvoltarea unor produse turistice integrate
- Suport pentru dezvoltarea unor planuri de marketing a destinațiilor turistice prioritare la nivel regional și local
- Măsuri specifice care încurajează persoanele defavorizate de a participa la realizarea actului turistic
- Pregătirea profesională inițială și formarea profesională continuă a forței de muncă în turism
- Cartografierea și inventarierea stării elementelor patrimoniului natural și cultural

Prioritatea 2 – Valorificarea patrimoniului cultural

Obiectivul specific: Punerea în valoare a patrimoniului cultural pentru creșterea atractivității turistice și dezvoltării sustenabile locale

Măsuri:

- Cercetarea, conservarea și reabilitarea obiectelor de patrimoniu de importanță națională și a celor înscrise în patrimoniu Mondial UNESCO
- Punerea în valoare a clădirilor ce fac parte din ansambluri sau situri urbane cu scopul de a promova identitatea culturală regională și de a ridica atractivitatea zonei
- Punerea în valoare a patrimoniului din orașe mici și comune ca suport socio-economic pentru abordarea problemelor identificate la nivel local, stabilite în cadrul unor strategii participative de dezvoltare bazate pe valorile patrimoniale – arhitectural – urbanistice, istorice
- Reabilitarea / reamenajarea / revitalizarea patrimoniului construit din stațiunile balneare
- Reabilitarea și refuncționalizarea patrimoniului industrial pentru conservarea și exploatarea acestuia în scop economic
- Cercetarea, conservarea și reabilitarea obiectelor de patrimoniu de importanță locală cu potențial turistic
- Dezvoltarea infrastructurii turistice (inclusiv și îndeosebi pentru persoanele cu dizabilități) care să protejeze monumentele ce pot fi afectate de turismul în masă
- Sprijin pentru înființarea Organizației de Management a Destinației Turistice (OMD)
- Pregătirea profesională a forței de muncă din domeniul construcțiilor și restaurărilor pentru meserii specifice restaurării clădirilor de patrimoniu și a obiectelor aparținente
- Pregătirea de specialiști arhitecți, urbaniști, istorici pentru elaborarea strategiilor de dezvoltare prin patrimoniu
- Pregătirea de forță de muncă calificată în areale cu potențial turistic

- Acțiuni de educare și conștientizare a locuitorilor de importanța și rolul patrimoniului
- Identificarea peisajelor culturale, crearea de branduri și circuite turistice (eventual transfrontaliere) pe baza acestora
- Promovarea patrimoniului imaterial
- Facilitarea accesului spre elementele de patrimoniu cultural din zona rurală (inclusiv și îndeosebi pentru accesul persoanelor cu dizabilități)
- Dezvoltarea integrate a zonei adiacente a patrimoniului cultural reabilitat
- Dezvoltarea și extinderea colaborărilor la nivel interregional și internațional în vederea promovării patrimoniului, inclusiv prin includerea monumentelor din regiune în trasee transfrontaliere

Prioritatea 3 – Promovarea culturii în regiune

Obiectivul specific: Asigurarea unei game variate de facilități în scop cultural, recreațional și educațional, care să promoveze cultura, ca avantaj comparativ al regiunii Vest

Măsuri:

- Modernizarea infrastructurii serviciilor culturale cu accent pe păstrarea și valorificarea identității regionale
- Dezvoltarea infrastructurii de acces pentru zonele cu patrimoniu natural și cultural
- Amenajare de muzee/ centre expoziționale moderne și interactive care să crească potențialul turistic regional
- Realizare/ amenajare spații destinate organizării de evenimente culturale de anvergură care să deservească serviciile turistice
- Implementarea tehnologiilor multimedia și a tehnicilor digitale pentru promovarea infrastructurilor culturale
- Investițiile în facilități pentru petrecerea timpului liber și în dezvoltarea de servicii culturale
- Dezvoltarea unor rute culturale și integrarea lor în itinerarii europene recunoscute
- Crearea unui portofoliu de evenimente culturale de anvergură care să consolideze statutul cultural regional,
- Sprijin pentru organizarea de evenimente, festivaluri, expoziții, târguri de talie internațională care sporesc vizibilitatea națională și internațională a regiunii în plan cultural

Pilon 6 – Dezvoltare urbană durabilă

Prioritatea 1 – Mobilitate urbană durabilă

Obiectivul specific: Reducerea poluării și congestiei în orașe, prin încurajarea modurilor ecologice de transport

Măsuri:

- Dezvoltarea / modernizarea infrastructurii sistemelor de transport public curat, inclusiv în zonele urbane funcționale

- Achiziția de material rulant performant și prietenos cu mediul (nepoluant)
- Dezvoltarea infrastructurii pentru biciclete și a zonelor pietonale, inclusiv în zonele urbane funcționale,
- Dezvoltarea de sisteme inteligente de transport, e-ticketing, management de trafic, car-sharing, smart parking, stații de așteptare
- Utilizarea căilor ferate din jurul marilor orașe pentru operarea transportului public metropolitan,
- Reabilitarea rutelor de transport ecologice din mediul urban spre cel rural
- Dezvoltarea unui sistem de transport public inter-județean
- Implementarea conceptului de "shared-space"
- Dezvoltarea căilor speciale / separate de rulare pentru mijloace de transport ecologice (tramvaie, trolebuze, autobuze)
- Realizarea de stații de alimentare cu combustibili alternativi și energie electrică,
- Accesibilizarea mediului fizic pentru persoanele cu dizabilități
- Promovarea și încurajarea tipurilor de transport ecologice

Prioritatea 2 – Orașele Regiunii Vest – orașe smart

Obiectivul specific: Creșterea calității vieții în orașele din regiune, prin susținerea utilizării tehnologiilor digitale și inovative

Măsuri:

- Implementarea de proiecte ce utilizează pe scară largă tehnologii „smart” în diverse domenii/sectoare (trafic auto, transport public, mijloace de încărcare electrică, sănătate, iluminat public, utilități publice etc)
- Sprijinirea digitalizării serviciilor publice
- Dezvoltarea platformelor de servicii publice digitale
- Dezvoltarea infrastructurilor pentru interoperabilitatea serviciilor publice
- Promovarea utilizării tehnologiilor smart/digitale pentru dezvoltarea durabilă a orașelor
- Crearea de baze de date GIS
- Sprijin pentru întărirea capacității administrative de a utiliza și gestiona soluții de tip smart city a autorităților locale

Prioritatea 3– Regenerare urbană

Obiectivul specific: Revitalizarea orașelor și a cartierelor urbane din regiune, prin investiții integrate în spații publice și spații verzi

Măsuri:

- Valorificarea terenurilor publice neutilizate prin transformarea acestora în spații verzi sau reconversie pentru integrarea în viața orașului,
- Îmbunătățirea și modernizarea spațiilor verzi în orașe, inclusiv a accesibilității și conectivității acestora
- Dezvoltarea sistemului de spații publice în orașe
- Amenajarea de locuri de joacă pentru copii

- Dezvoltarea sistemelor de supraveghere a spațiilor publice
- Modernizarea și reabilitarea fondului de clădiri pentru creșterea atractivității spațiilor publice
- Reabilitarea și integrarea clădirilor abandonate în spațiul urban
- Măsuri de regenerare urbană inclusiv în localitățile din zona urbană funcțională
- Crearea de coridoare verzi-albastre
- Consolidarea instituțiilor cu rol în planificarea și gestionarea proceselor de dezvoltare a teritoriului și implementarea strategiilor teritoriale integrate
- Digitalizarea serviciilor de amenajare teritorială și urbanism
- Digitalizarea Registrului Local al Spațiilor Verzi
- Consolidarea instituțiilor cu rol în planificarea, gestionarea și evidența spațiilor verzi

Pilon 7 – Tradiție și diversificare în mediul rural

Prioritatea 1 – Dezvoltarea sustenabilă și inteligentă a spațiului rural

Obiectivul specific: Reducerea decalajelor sociale și economice față de mediul urban, prin susținerea activităților tradiționale și încurajarea diversificării economice

Măsuri:

- Dezvoltarea rețelelor de infrastructură tehnică edilitară (apă, canalizare, gaze naturale) și a infrastructurii de drumuri
- Susținerea diversificării activităților economice
- Susținerea producătorilor locali, încurajarea meșteșugurilor și activităților tradiționale
- Dezvoltarea rețelelor de medicină de familie și acțiuni de conștientizare a prevenției
- Dezvoltarea rețelelor de colectare și depozitare a produselor agricole și susținerea modernizării agriculturii
- Crearea și modernizarea de rețele de irigații inteligente în contextul schimbărilor climatice
- Dezvoltarea rutelor de transport ecologic spre mediul urban,
- Îmbunătățirea accesului la servicii de transport public județean / regional
- Valorificarea sustenabilă, regenerarea și extinderea suprafețelor silvice
- Modernizarea și dezvoltarea târgurilor și piețelor locale
- Amenajarea de spații de agrement, spații publice și spații verzi
- Susținerea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, ecologizarea terenurilor, protejarea și adaptarea la schimbări climatice
- Asigurarea unui acces egal la servicii sociale de bază (educație, sănătate, social)
- Sprijinirea dezvoltării turismului rural și a ramurilor ecoturismului
- Consolidarea și diversificarea mediului antreprenorial din sectorul non agricol
- Încurajarea investițiilor în digitalizare și crearea unui sector agricol inteligent
- Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură și silvicultură
- Sprijinirea investițiilor în CDI în sectorul agro-alimentar
- Sprijinirea acțiunilor de tranziție spre o economie circulară
- Sprijinirea reconversiei profesionale a persoanelor active din mediul rural
- Creșterea vizibilității zonelor rurale cu potențial turistic și agro-alimentar

- Încurajarea micilor producători locali pentru a se asocia în activitatea agricolă,
- Sprijin pentru fermele mici și medii în vederea creșterii producției și rentabilității
- Încurajarea / sprijinirea / promovarea investițiilor pentru dezvoltarea agriculturii ecologice certificate
- Încurajarea natalității pentru a contracara declinul populației

Planul pentru Dezvoltare Regională a fost conceput având la bază principalele documente strategice europene și naționale dar ține cont și de prioritățile de dezvoltare identificate la nivelul celor 4 județe: Arad, Caraș-Severin, Hunedoara, Timiș.

PDR reprezintă o abordare integrată între Obiectivele de Politică ale Politicii de Coeziune a UE 2021-2027, Obiectivele de Dezvoltare Durabilă și între obiectivele naționale cuprinse în politicile de dezvoltare. De asemenea, reflectă politicile de dezvoltare și de coeziune relevante la nivel național în raport cu nevoile specifice regionale.

Cei 7 piloni strategici definiți pentru Regiunea Vest au la bază principalele documente strategice europene, dar au fost luate în considerare și o serie de alte documente strategice sectoriale naționale relevante. Totodată au fost avute în vedere și strategiile de dezvoltare ale județelor, urmărindu-se o mai bună corelare cu obiectivele, acțiunile și nevoile identificate la nivel subregional.

Planul pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Vest 2021-2027 este un document cuprinzător pentru nevoile de dezvoltare la nivel regional, iar necesitățile de finanțare ale celor 7 piloni strategici identificați au menirea să reflecte potențialele resurse financiare necesare pentru implementarea acestora.

În cadrul acestei estimări au fost însumate bugete la nivel de prioritate de investiții pe baza nevoilor exprimate de autoritățile publice locale și județene, indiferent de sursa de finanțare, dar orientate cu precădere înspre oportunitatea reprezentată de fondurile europene disponibile pentru perioada 2021-2027.

Pentru prioritățile de investiții destinate mediului de afaceri și cercetării-inovării, s-a plecat de la o analiză a solicitărilor din perioada actuală, de la prognoze legate de evoluția principalilor indicatori macro-economici (creștere PIB, creștere populație ocupată, a salariului mediu net lunar), dar și de la tendințele aferente perioadei 2021-2027, inovarea fiind una din prioritățile UE și ale regiunii. Cel puțin 25% din fondurile de coeziune ale UE vor trebui direcționate către acțiuni destinate creșterii potențialului inovativ al mediului economic.

În ceea ce privește resursele financiare, prin Politica de Coeziune au fost alocate României 31,35 mld euro, căreia i se adaugă resursele financiare aferente Connecting Europe Facility – 1,09 mld euro, React - EU și fondurile rambursabile și nerambursabile aferente Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR), alocate prin Mecanismul de Redresare și Reziliență, în valoare de 30,4 mld euro.

Prin Acordul de Parteneriat pentru perioada de programare 2021-2027, au fost stabilite 10 programe operaționale și programe INTERREG, care răspund celor 5 obiective de politică

stabilite de UE și asigură complementaritate și sinergii între toate instrumentele financiare disponibile.

Programele sunt:

- Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare (POCIDIF),
- Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD),
- Programul Operațional Transport (POT),
- Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO),
- Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS),
- Programul Operațional Sănătate (POS),
- Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT),
- Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ),
- Programele Operaționale Regionale,
- Programul Operațional Acvacultură și Pescuit (PAP)
- Interrgeg VI România-Ungaria,
- Interreg IPA III România-Serbia,
- Programul transnațional al Dunării 2,
- Interreg Europa,
- URBACT IV,
- Interact IV,
- ESPON.

Planul pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Vest 2021 – 2027 nu conține portofoliul de proiecte care se vor implementa în perioada 2021-2027 în Regiunea Vest, astfel încât nu pot fi cunoscute coordonatele stereo 70 ale acestora și distanțele față de ariile naturale protejate din Regiune.

Aria eligibilă a Programului Operational Regional al Regiunii Vest aferent perioadei de programare 2021-2027 cuprinde cele patru județe ale Regiunii Vest: Arad, Caraș-Severin, Hunedoara și Timiș.

Pilon strategic	Priorități	Necesități de finanțare	Programe de finanțare
1. 	Prioritate 1. Transformarea regiunii într-un "hub de inovare"	250	POR Vest 2021-2027, POCIDIF 2021-2027, PODD 2021-2027, HORIZON 2020,
	Prioritatea 2. O regiune cu companii dinamice și competitive	220	POTJ 201-2027, PNRR,
	Prioritatea 3. O regiune pregătită pentru era digitalizării	100	Interreg VI România-Ungaria, Interreg IPA III România-Serbia, Interreg Europa, ESPON

2.		Prioritate 1. Extinderea și modernizarea infrastructurii de mediu	350	POR Vest 2021-2027, PODD 2021-2027, PNRR, POTJ 201-2027, Interreg VI România-Ungaria, Interreg IPA III România-Serbia, Interreg Europa, ESPON, Buget Local
		Prioritate 2. Protejarea și conservarea biodiversității regionale și decontaminarea siturilor poluate	120	
		Prioritate 3. Îmbunătățirea eficienței energetice și a energiei din surse regenerabile	390	
		Prioritate 4. Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței la dezastre	50	
3.		Prioritate 1. Continuarea investițiilor la infrastructura aferentă rețelelor TEN-T	400	POR Vest 2021-2027, POT 2021-2027, Interreg VI România-Ungaria, Interreg IPA III România-Serbia, Interreg Europa, Buget Local
		Prioritate 2. Dezvoltarea infrastructurilor de transport cu rol de artere suport pentru rețelele TEN-T	260	
		Prioritate 3. Dezvoltarea infrastructurii digitale	90	
4.		Prioritate 1. Acces egal la o educație modernă, conectată la tendințele pieței muncii	160	POR Vest 2021-2027, POS 2021-2027, POEO 2021-2027, POIDS 201-2027, POTJ 201-2027, PNRR, Interreg VI România-Ungaria, Interreg IPA III România-Serbia, Interreg Europa, Buget Local
		Prioritate 2. Acces incluziv la servicii medicale performante și inovative, orientate către pacient	150	
		Prioritate 3. Asigurarea unor servicii sociale echitabile, limitarea excluziunii sociale și riscului de sărăcie	100	
		Prioritate 4.	80	

	Prioritate 4. Creșterea ocupării forței de muncă și asigurarea incluziunii pe piața muncii		
5. 	Prioritate 1: Crearea unui brand turistic regional prin promovarea potențialului endogen	220	POR Vest 2021-2027, PNRR, Interreg VI România-Ungaria, Interreg IPA III România-Serbia, ESPON, Buget Local
	Prioritate 2: Valorificarea patrimoniului cultural	150	
	Prioritate 3: Promovarea culturii în regiune	100	
6. 	Prioritate 1. Mobilitate urbană durabilă	1200	POR Vest 2021-2027, PODD 2021-2027, POT 2021-2027, PNRR,
	Prioritate 2. Orașele Regiunii Vest – orașe smart	240	Interreg VI România-Ungaria, Interreg IPA III România-Serbia, URBACT IV, ESPON, Buget local
	Prioritate 3. Regenerare urbană	510	
7. 	Prioritate 1: Dezvoltarea sustenabilă și inteligentă a spațiului rural	350	POR Vest 2021-2027, PODD 2021-2027, POS 2021-2027, POEO 2021-2027, POT 2021-2027, PAP 2021-2027, PNRR, Interreg VI România-Ungaria, Interreg IPA III România-Serbia, ESPON, Programul transnațional al Dunării 2, Buget Local

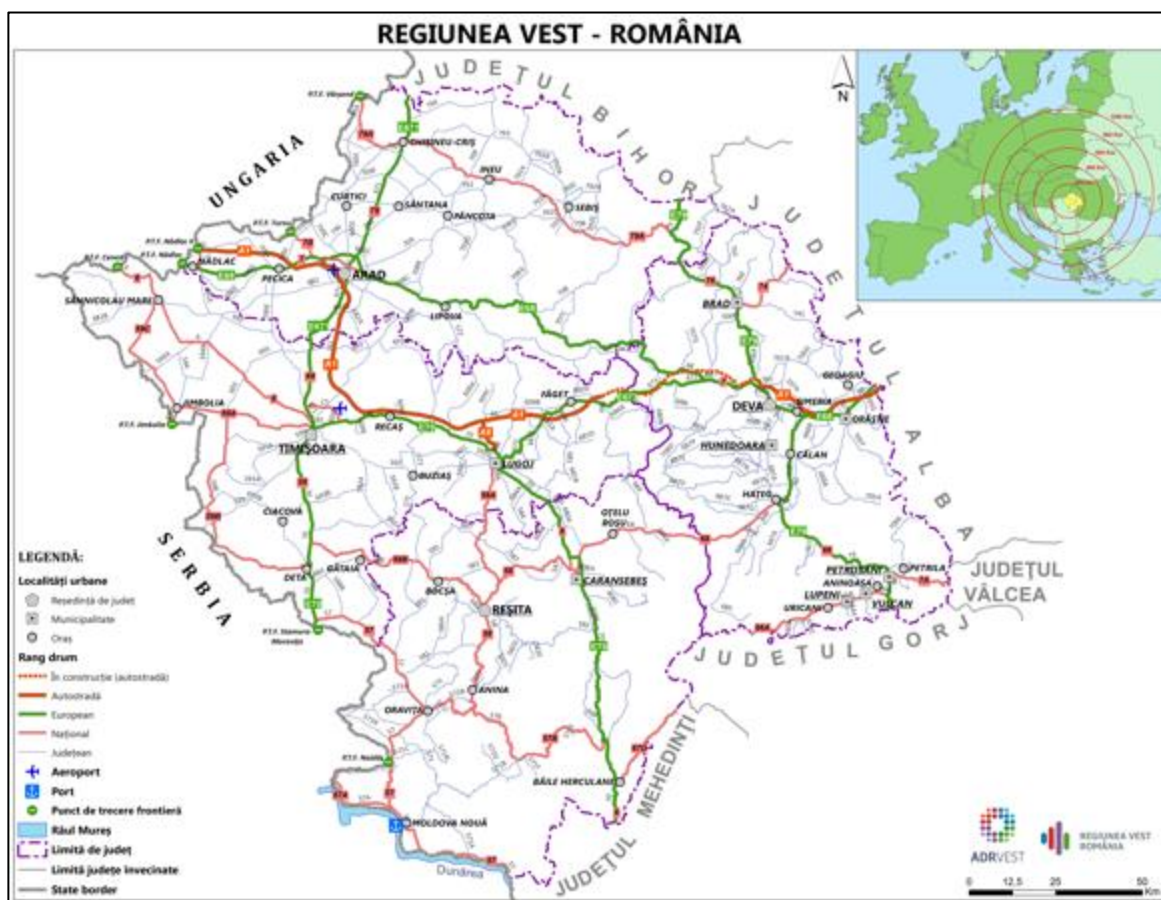

Fig 1. Încadrare Regiunea Vest

La nivel național, regional și local biodiversitatea este caracterizată printr-o mare diversitate de tipuri de habitate naturale precum și specii de floră și faună în scopul asigurării măsurilor speciale de protecție și conservare “in situ” a bunurilor patrimoniului natural, în conformitate cu prevederile art. 8 alin (1) din OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificările și completări prin Legea nr 41/ 2011 cu modificările și completările ulterioare.

Instituirea regimului de arie naturală protejată se face prin lege, hotărâre de guvern, ordin al conducătorului autorității publice centrale pentru protecția mediului și prin hotărâri ale consiliilor județene sau locale, după caz. Astfel, sunt precizate următoarele categorii de arii naturale protejate:

- de **interes național**, desemnate pe baza criteriilor IUCN: rezervă și științifice, parcuri naționale, monumente ale naturii, rezervații naturale, parcuri naturale
- de **interes comunitar**, sau situri Natura 2000: situri de importanță comunitară (SCI), arii de protecție speciala avifaunistică (SPA) desemnate conform obligațiilor comunitare
- de **interes internațional**:
 - ✓ Rezervații ale Biosferei desemnate pe baza criteriilor stabilite de Comitetul MAB/ UNESCO – Parcul Național Retezat

- ✓ Zone umede de importanță internațională – Sit Ramsar – în regiune – Lunca Mureșului (2006) Porțile de Fier (2011)
- ✓ De interes județean și local.

B : Numele și codul ariei naturale protejate de interes comunitar

La nivelul zonei de studiu, conservarea biodiversității se realizează prin intermediul unei rețele de arii naturale protejate desemnate datorită valorii ecologice, științifice sau culturale deosebite identificate pe teritoriul acestora.

Rețeaua Natura 2000 a fost constituită în anul 1992 și este cea mai mare rețea ecologică de arii naturale protejate din lume, cuprinzând situri de importanță comunitară (SCI-uri, desemnate pentru protecția habitatelor și a speciilor din Anexele I și II a Directivei Habitate) și situri de protecție specială avifaunistică (SPA-uri, desemnate pentru protecția speciilor de păsări din Anexa I a Directivei Păsări). Prin crearea rețelei Natura 2000 s-a constituit un regim special de protecție pentru habitatele naturale și speciile sălbatice de floră și faună, precum și pentru speciile de păsări sălbatice, existente pe teritoriul Uniunii Europene care sunt considerate rare, au un areal restrâns sau puternic fragmentat sau sunt amenințate cu dispariția, protejând în același timp și alte specii și habitate naturale care nu se regăsesc în Anexele I sau II ale Directivei Habitate sau Anexa I a Directivei Păsări. Rețeaua ecologică Natura 2000 a fost constituită nu doar pentru protejarea speciilor sălbatice de floră și faună și a habitatelor naturale, ci și pentru conservarea acestora, menținerea diversității capitalului natural, promovarea activităților tradiționale și dezvoltarea durabilă pe termen lung.

Două Directive ale Uniunii Europene au stat la baza instituirii rețelei Natura 2000, care reglementează modul de selectare, desemnare și protecție a habitatelor, speciilor și siturilor:

- Directiva Păsări – Directiva Consiliului 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice, abrogată și înlocuită în 2009 cu Directiva 2009/147/CE, cuprinde 7 Anexe, în Anexa I fiind enumerate specii pentru care se impun măsuri speciale de conservare a habitatelor acestora, cu scopul de a li se asigura supraviețuirea și reproducerea în aria de răspândire;
- Directiva Habitate – Directiva Consiliului 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatice, cuprinde 6 anexe, în Anexa I fiind enumerate tipurile de habitate naturale de interes comunitar (inclusiv prioritare) pentru a căror conservare este necesară desemnarea unor arii speciale de conservare, în timp ce în Anexa II sunt enumerate speciile de faună și floră sălbatică de interes comunitar (inclusiv prioritare) pentru conservarea cărora este necesară desemnarea unor arii speciale de conservare.

Cele două Directive europene au fost transpuse în legislația românească prin OUG nr. 57/ 2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/ 2011, cu modificările și completările ulterioare prin Legea nr. 73/ 2015 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 20/ 2014 pentru modificarea OUG nr. 57/ 2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, ce conține pe lângă speciile enumerate în directive, care se găsesc pe teritoriul țării noastre, și acele speciile considerate importante pentru România, care necesită un regim special de protecție. De asemenea, OUG nr. 57/ 2007 conține o anexă suplimentară (Anexa 4B) în care sunt prezentate speciile de interes național care necesită protecție strictă.

Fragmentarea ecosistemelor sau habitatelor este fenomenul prin care în locul în care înainte a existat un habitat de extindere mare, continuă, se formează mai multe petece de habitate de dimensiuni reduse (Wilcove et al. 1986). Habitatele sunt înconjurate de un mediu care diferă de caracteristicile habitatului inițial, care pot include drumuri, cursuri de apă, zone antropizate, halde de steril etc.

Migrația între aceste habitate este posibilă pentru unele specii, pentru altele însă este împiedicată total sau parțial. Această situație influențează prin două căi populațiile existente în această zonă, respectiv prin reducerea suprafeței totale a habitatului inițial este influențată negativ mărimea populațiilor și crește semnificativ șansa de dispariție a acestora și pe de altă parte așezarea fragmentelor rezultate și sistemele complexe de legături între acestea influențează activitatea de migrație sau dispersie a populațiilor. Fragmentarea habitatelor nu este datorată exclusiv activității umane directe, a schimbării categoriilor de folosință sau a investițiilor infrastructurale, adeseori procesul de degradare generală a habitatelor conduce la un grad mai ridicat de fragmentare. Diversitatea biologică este într-o continuă amenințare datorită intensificării activităților economice ce exercită presiuni puternice asupra mediului.

Presiunile antropice se manifestă prin creșterea gradului de ocupare a terenurilor, a numărului populației, dezvoltarea agriculturii și economiei, modificarea peisajelor și a ecosistemelor, distrugerea spațiului natural, utilizarea nerațională a solului, supraconcentrarea activităților pe zone sensibile cu valoare ecologică ridicată. Deteriorarea capitalului natural este un proces real cu manifestări complexe pe termen lung și cu o evoluție ce este dependentă de ritmul, formele și amploarea dezvoltării sistemelor socio - economice. Modificarea antropica a habitatelor are loc mai ales prin conversia terenurilor agricole, urbanizare, poluare, despăduriri.

Principalele cauze care determina modificarea structurilor habitatelor sunt reprezentate de:

- dezvoltarea zonelor rezidențiale;
- tăieri ilegale de arbori;
- poluarea apelor de suprafață, subterane și a solului cu produse petroliere sau apă sărată, ape menajere, deșeuri;
- modificarea morfologiei terenurilor datorită activității de exploatare a unor resurse minerale (cariere, balastiere);
- schimbarea categoriei de folosință a terenurilor (extinderea intravilanului, scoaterea temporară sau definitivă din circuitul silvic);
- aplicarea necorespunzătoare a tehnologiilor agricole;
- folosirea pesticidelor;
- turismul necontrolat în zonele de agrement.

Diversificarea și globalizarea activităților umane (activităților economice) generează deteriorarea accelerată a capitalului natural din cauza presiunii puternice asupra mediului, fiind necesare măsuri de protecție și conservare a diversității biologice.

Regiunea Vest este localizată în partea de vest a României, alcătuită din patru județe, respectiv Timiș, Arad, Caraș-Severin și Hunedoara. Cu excepția județului Hunedoara, celelalte trei județe sunt județe de graniță, cu Ungaria și Serbia.

La nivelul Regiunii de Dezvoltare Vest au fost desemnate 31 arii de protecție specială avifaunistică, denumite în continuare SPA și 86 de situri de importanță comunitară, denumite în continuare SCI.

Siturile de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene „Natura 2000” (SCI) au fost declarate prin **Ordin 1964/2007** - ordin privind instituirea

regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, modificat și completat prin **Ordinul nr. 2387/2011** pentru modificarea Ordinului Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, **Ordinul nr. 46/2016** privind instituirea regimului de arie naturală protejată și declararea siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000.

Ariile de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei europene „Natura 2000” (SPA) au fost declarate prin HG nr. 1248 din 24 octombrie 2007- hotărâre privind declararea ariilor de protecție special avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice Natura 2000 in România, modificat și completat prin HG 971/2011, Hotărâre pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr 1284/2007 privind declararea ariilor de protecție special avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, HG nr 663/ 2016 privind instituirea regimului de arie naturală protejată și declararea ariilor de protecție special avifaunistica ca parte integrantă a rețelei ecologice Natura 2000 în România.

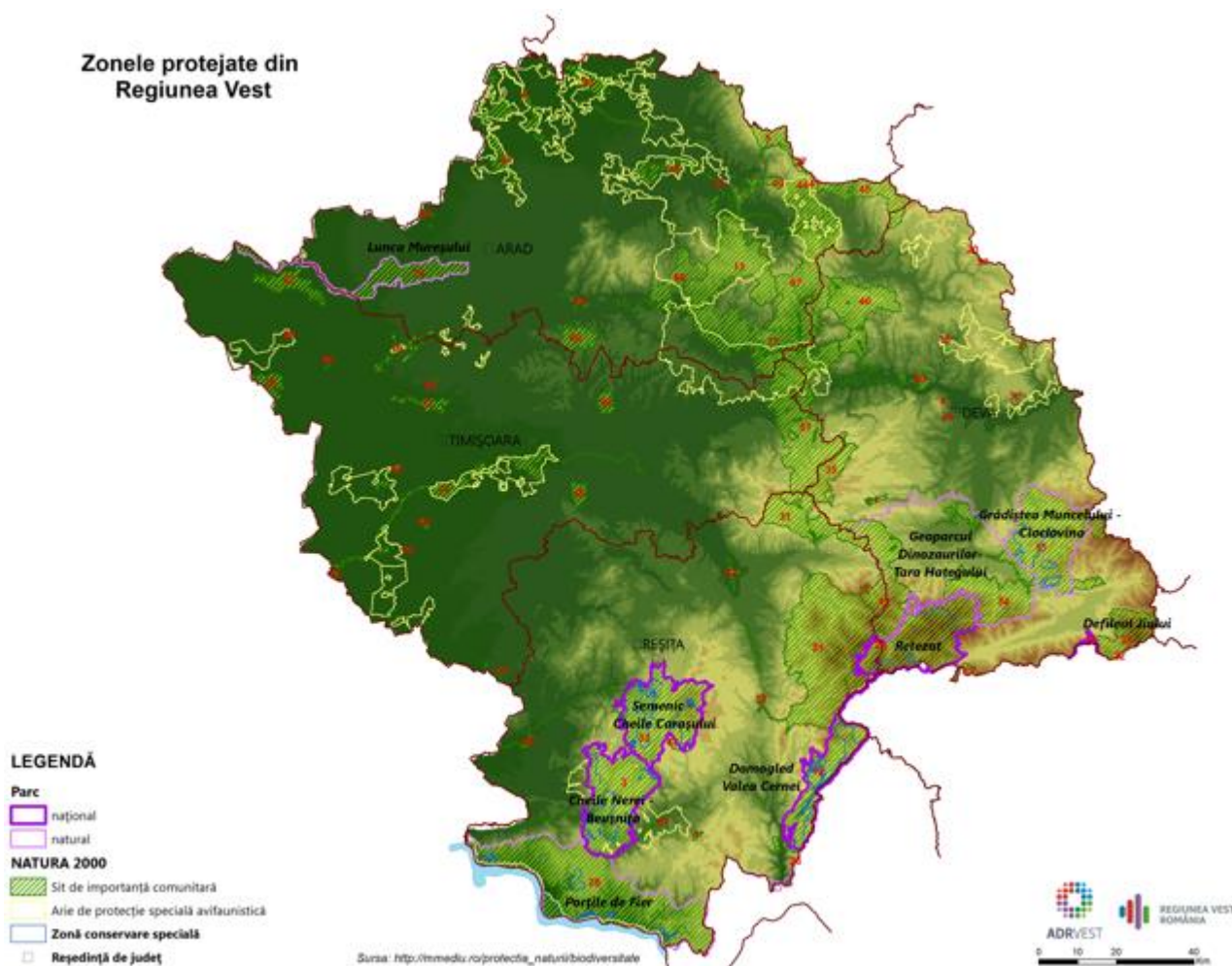

Fig. 2 Arii Naturale Protejate în Regiunea Vest

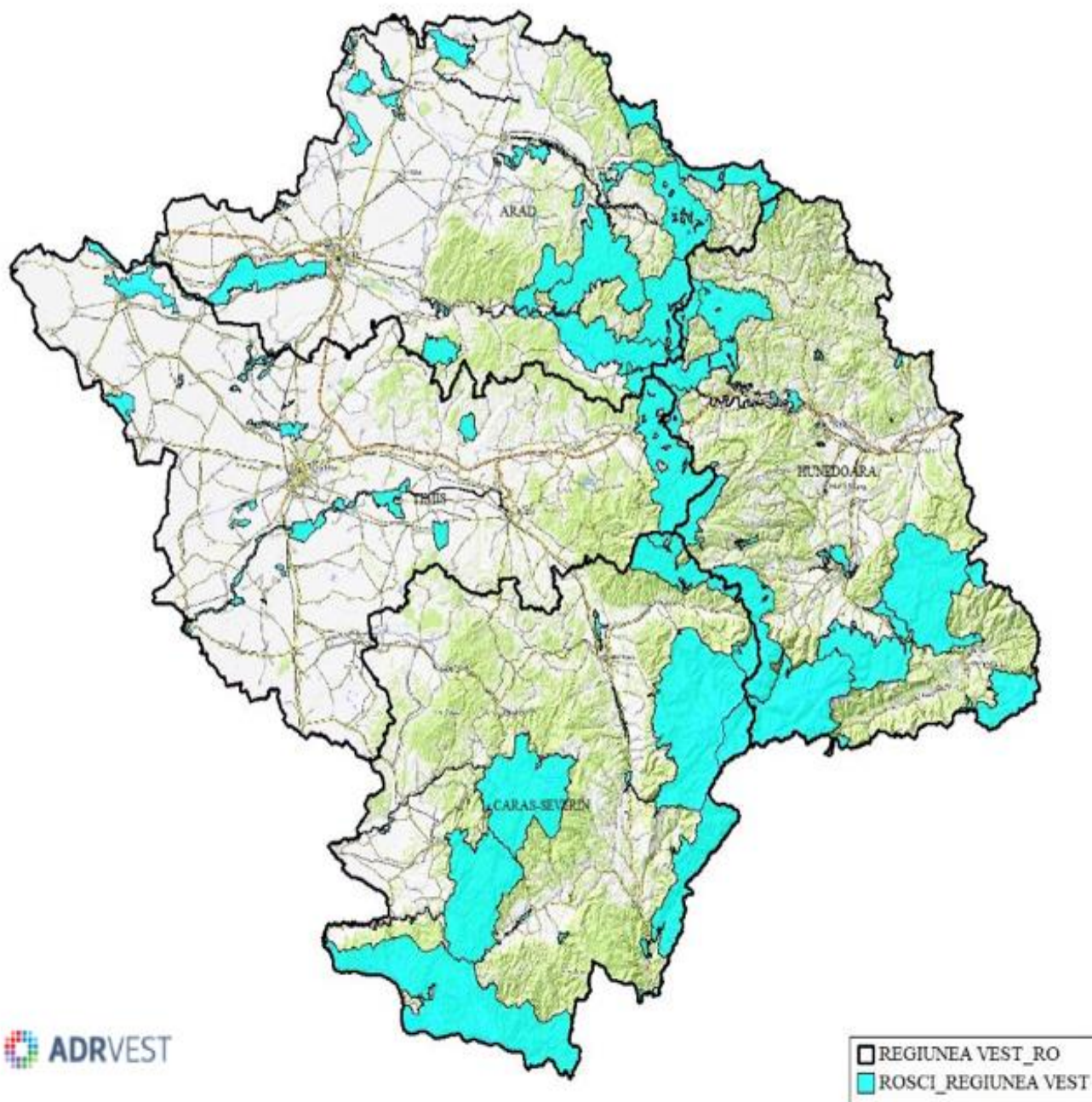

Fig.3 Situri de importanță comunitară (SCI) din Regiunea Vest

Situri de importanță comunitară (SCI) din Regiunea Vest

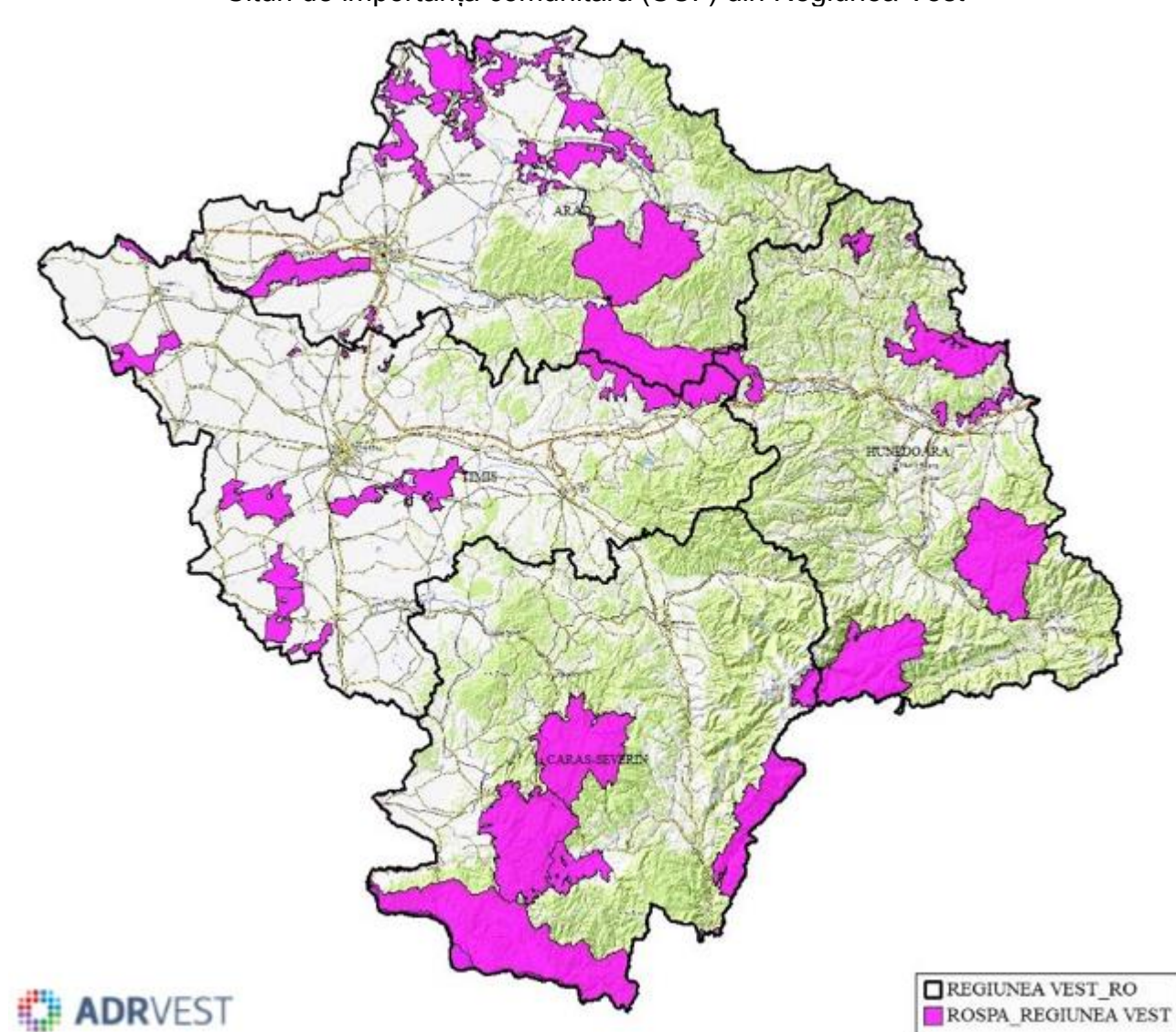

Fig.4 Arii de protecție specială avifaunistică (SPA) din Regiunea Vest

În cele ce urmează prezentăm lista arii naturale protejate din Regiunea Vest.

Tabel 1 - Numele și codul ariei naturale protejate de interes comunitar aferente Regiunii de Dezvoltare Vest:

Nr. crt.	Codul ariei naturale protejate	Numele ariei naturale protejate	Județul din Regiunea Vest
SPA-uri			
1.	ROSPA0014	Câmpia Cermeiului	Arad
2.	ROSPA0015	Câmpia Crișului Alb și Crișului Negru	Arad
3.	ROSPA0029	Defileul Mureșului Inferior - Dealurile Lipovei	Arad
4.	ROSPA0047	Hunedoara Timișană	Arad
5.	ROSPA0069	Lunca Mureșului Inferior	Arad
6.	ROSPA0117	Drocea - Zarand	Arad
7.	ROSPA0153	Defileul Crișului Alb	Arad
8.	ROSPA0164	Pescaria Nădlac	Arad
9.	ROSPA0029	Defileul Mureșului Inferior - Dealurile Lipovei	Timiș
10.	ROSPA0047	Hunedoara Timișană	Timiș
11.	ROSPA0069	Lunca Mureșului Inferior	Timiș
12.	ROSPA0078	Mlaștina Satchinez	Timiș
13.	ROSPA0079	Mlaștinile Murani	Timiș
14.	ROSPA0095	Pădurea Macedonia	Timiș
15.	ROSPA0126	Livezile - Dolaț	Timiș
16.	ROSPA0127	Lunca Bârzavei	Timiș
17.	ROSPA0128	Lunca Timișului	Timiș
18.	ROSPA0142	Teremia Mare - Tomnatic	Timiș
19.	ROSPA0144	Uivar - Dinaș	Timiș
20.	ROSPA0029	Defileul Mureșului Inferior - Dealurile Lipovei	Hunedoara
21.	ROSPA0045	Grădiștea Muncelului - Ciclovina	Hunedoara
22.	ROSPA0084	Munții Retezat	Hunedoara
23.	ROSPA0132	Munții Metaliferi	Hunedoara
24.	ROSPA0139	Piemontul Munților Metaliferi - Vințu	Hunedoara
25.	ROSPA0020	Cheile Nerei - Beușnița	Caraș-Severin
26.	ROSPA0026	Cursul Dunării - Baziaș - Porțile de Fier	Caraș-Severin
27.	ROSPA0035	Domogled - Valea Cernei	Caraș-Severin
28.	ROSPA0080	Munții Almajului - Locvei	Caraș-Severin
29.	ROSPA0084	Munții Retezat	Caraș-Severin
30.	ROSPA0086	Munții Semenic - Cheile Caraș	Caraș-Severin
31.	ROSPA0149	Depresiunea Bozovici	Caraș-Severin
SCI uri			
1.	ROSCI0042	Codru Moma	Arad
2.	ROSCI0048	Crișul Alb	Arad
3.	ROSCI0049	Crișul Negru	Arad
4.	ROSCI0064	Defileul Mureșului	Arad
5.	ROSCI0070	Drocea	Arad

Nr. crt.	Codul ariei naturale protejate	Numele ariei naturale protejate	Județul din Regiunea Vest
6.	ROSCI0108	Lunca Mureșului Inferior	Arad
7.	ROSCI0115	Mlaștina Satchinez	Arad
8.	ROSCI0200	Platoul Vașcău	Arad
9.	ROSCI0218	Dealul Mocrei - Rovina - Ineu	Arad
10.	ROSCI0231	Nădab - Socodor - Vărșad	Arad
11.	ROSCI0289	Coridorul Drocea - Codru Moma	Arad
12.	ROSCI0291	Coridorul Munții Bihorului - Codru Moma	Arad
13.	ROSCI0294	Crișul Alb între Gurahonț și Ineu	Arad
14.	ROSCI0298	Defileul Crișului Alb	Arad
15.	ROSCI0324	Munții Bihor	Arad
16.	ROSCI0325	Munții Metaliferi	Arad
17.	ROSCI0337	Pădurea Neudorfului	Arad
18.	ROSCI0350	Lunca Teuzului	Arad
19.	ROSCI0355	Podișul Lipovei - Poiana Ruscă	Arad
20.	ROSCI0370	Râul Mureș între Lipova și Păuliș	Arad
21.	ROSCI0401	Turnu - Variașu	Arad
22.	ROSCI0406	Zarandul de Est	Arad
23.	ROSCI0407	Zarandul de Vest	Arad
24.	ROSCI0064	Defileul Mureșului	Timiș
25.	ROSCI0108	Lunca Mureșului Inferior	Timiș
26.	ROSCI0109	Lunca Timișului	Timiș
27.	ROSCI0115	Mlaștina Satchinez	Timiș
28.	ROSCI0250	Ținutul Pădurenilor	Timiș
29.	ROSCI0277	Becicherecu Mic	Timiș
30.	ROSCI0287	Comloșu Mare	Timiș
31.	ROSCI0336	Pădurea Dumbrava	Timiș
32.	ROSCI0337	Pădurea Neudorfului	Timiș
33.	ROSCI0338	Pădurea Paniova	Timiș
34.	ROSCI0345	Pajiștea Cenad	Timiș
35.	ROSCI0346	Pajiștea Ciacova	Timiș
36.	ROSCI0348	Pajiștea Jebel	Timiș
37.	ROSCI0349	Pajiștea Pesac	Timiș
38.	ROSCI0355	Podișul Lipovei - Poiana Ruscă	Timiș
39.	ROSCI0388	Sărăturile de la Foiene - Grăniceri	Timiș
40.	ROSCI0390	Sărăturile Dinaș	Timiș
41.	ROSCI0402	Valea din Sâandrei	Timiș
42.	ROSCI0414	Lovrin	Timiș
43.	ROSCI0425	Pădurea Șemița	Timiș
44.	ROSCI0028	Cheile Cernei	Hunedoara
45.	ROSCI0029	Cheile Glodului, Cibului și Măzii	Hunedoara
46.	ROSCI0054	Dealul Cetății Deva	Hunedoara
47.	ROSCI0063	Defileul Jiului	Hunedoara
48.	ROSCI0064	Defileul Mureșului	Hunedoara

Nr. crt.	Codul ariei naturale protejate	Numele ariei naturale protejate	Județul din Regiunea Vest
49.	ROSCI0085	Frumoasa	Hunedoara
50.	ROSCI0087	Grădiștea Muncelului - Cioclovina	Hunedoara
51.	ROSCI0110	Măgurile Băiței	Hunedoara
52.	ROSCI0121	Muntele Vulcan	Hunedoara
53.	ROSCI0128	Nordul Gorjului de Est	Hunedoara
54.	ROSCI0129	Nordul Gorjului de Vest	Hunedoara
55.	ROSCI0136	Pădurea Bejan	Hunedoara
56.	ROSCI0188	Parâng	Hunedoara
57.	ROSCI0217	Retezat	Hunedoara
58.	ROSCI0219	Rusca Montană	Hunedoara
59.	ROSCI0236	Strei - Hațeg	Hunedoara
60.	ROSCI0250	Ținutul Pădurenilor	Hunedoara
61.	ROSCI0254	Tufurile calcaroase din Valea Bobâlna	Hunedoara
62.	ROSCI0292	Coridorul Rusca Montană - Țarcu - Retezat	Hunedoara
63.	ROSCI0298	Defileul Crișului Alb	Hunedoara
64.	ROSCI0324	Munții Bihor	Hunedoara
65.	ROSCI0325	Munții Metaliferi	Hunedoara
66.	ROSCI0339	Pădurea Povernii - Valea Cernița	Hunedoara
67.	ROSCI0355	Podișul Lipovei - Poiana Ruscă	Hunedoara
68.	ROSCI0373	Râul Mureș între Brănișca și Ilia	Hunedoara
69.	ROSCI0406	Zarandul de Est	Hunedoara
70.	ROSCI0031	Cheile Nerei - Beușnița	Caraș-Severin
71.	ROSCI0032	Cheile Rudăriei	Caraș-Severin
72.	ROSCI0052	Dăncioanea	Caraș-Severin
73.	ROSCI0069	Domogled - Valea Cernei	Caraș-Severin
74.	ROSCI0126	Munții Țarcu	Caraș-Severin
75.	ROSCI0198	Platoul Mehedinți	Caraș-Severin
76.	ROSCI0206	Porțile de Fier	Caraș-Severin
77.	ROSCI0217	Retezat	Caraș-Severin
78.	ROSCI0219	Rusca Montană	Caraș-Severin
79.	ROSCI0226	Semenic - Cheile Caraș	Caraș-Severin
80.	ROSCI0284	Cheile Teregovei	Caraș-Severin
81.	ROSCI0292	Coridorul Rusca Montană - Țarcu - Retezat	Caraș-Severin
82.	ROSCI0332	Coșava Mică	Caraș-Severin
83.	ROSCI0355	Podișul Lipovei - Poiana Ruscă	Caraș-Severin
84.	ROSCI0361	Râul Caraș	Caraș-Severin
85.	ROSCI0375	Râul Nera între Bozovici și Moceriș	Caraș-Severin
86.	ROSCI0385	Râul Timiș între Rusca și Prisaca	Caraș-Severin

În regiunea Vest sunt desemnate în afara de siturile Natura 2000 și următoarele Parcuri Naționale/Naturale cu unele rezervații naturale incluse:

Tabel 2 - Numele parcurilor naționale/naturale aferente Regiunii de Dezvoltare Vest

Nr.crt.	Denumire parc național/natural/rezervație naturală	Județ
1.	RONPA0926 - Parc natural - Parcul Natural Lunca Mureșului	Arad
2.	RORMS0004 - Zonă umedă de importanță internațională - Parcul Natural Lunca Mureșului	Arad
3.	RONPA0101 - Rezervație naturală - Peștera Valea Morii	Arad
4.	RONPA0102 - Rezervație naturală - Dosul Laurului	Arad
5.	RONPA0103 - Rezervație naturală - Baltele Gurahonț	Arad
6.	RONPA0104 - Rezervație naturală - Runcu - Groși	Arad
7.	RONPA0105 - Rezervație naturală - Poiana cu narcise Rovina	Arad
8.	RONPA0106 - Rezervație naturală - Balta Rovina	Arad
9.	RONPA0107 - Rezervație naturală - Balta Șoimoș	Arad
10.	RONPA0108 - Rezervație naturală - Pădurea Sâc	Arad
11.	RONPA0109 - Rezervație naturală - Peștera lui Duțu	Arad
12.	RONPA0110 - Rezervație naturală - Peștera Sinesie	Arad
13.	RONPA0111 - Rezervație naturală - Locul fosilifer Monoroștia	Arad
14.	RONPA0112 - Rezervație naturală - Locul fosilifer Zăbalț	Arad
15.	RONPA0113 - Rezervație naturală - Pădurea de stejar pufos de la Cărand	Arad
16.	RONPA0114 - Rezervație naturală - Rezervația de soluri sărăturate	Arad
17.	RONPA0115 - Rezervație naturală - Arboretul Macea	Arad
18.	RONPA0756 - Rezervație naturală - Locul fosilifer Rădmănești	Arad
19.	RONPA0762 - Rezervație naturală - Insula Igrăș	Arad
20.	RONPA0752 - Rezervație naturală - Pădurea Cenad	Timiș
21.	RONPA0753 - Rezervație naturală - Lunca Poganișului	Timiș
22.	RONPA0754 - Rezervație naturală - Movila Șișitac	Timiș
23.	RONPA0755 - Rezervație naturală - Arboretumul Bazoș	Timiș
24.	RONPA0757 - Rezervație naturală - Mlaștinile Satchinez	Timiș
25.	RONPA0758 - Rezervație naturală - Pădurea Bistra	Timiș
26.	RONPA0759 - Rezervație naturală - Beba Veche	Timiș
27.	RONPA0760 - Rezervație naturală - Mlaștinile Murani	Timiș
28.	RONPA0761 - Rezervație naturală - Insula Mare Cenad	Timiș
29.	RONPA0762 - Rezervație naturală - Insula Igrăș	Timiș
30.	RONPA0763 - Rezervație naturală - Sărăturile Diniăș	Timiș
31.	RONPA0764 - Rezervație naturală - Pajiștea cu narcise Bătești	Timiș
32.	RONPA0765 - Rezervație naturală - Lacul Surduc	Timiș
33.	RONPA0867 - Rezervație naturală - Pădurea Pleșu	Timiș
34.	RONPA0926 - Parcul Natural Lunca Mureșului	Timiș
35.	RORMS0004 - Zonă umedă de importanță internațională - Parcul Natural Lunca Mureșului	Timiș
36.	ROMAB0001 - Rezervația Biosferei Retezat	Hunedoara
37.	RONPA0001 - Parcul Național Domogled - Valea Cernei	Hunedoara
38.	RONPA0002 - Parcul Național Retezat	Hunedoara
39.	RONPA0015 - Parcul Natural Grădiștea Muncelului - Cioclovina	Hunedoara
40.	RONPA0929 - Geoparcul Dinozaurilor Țara Hațegului	Hunedoara

Nr.crt.	Denumire parc național/natural/rezervație naturală	Județ
41.	RONPA0933 - Parcul Național Defileul Jiului	Hunedoara
42.	RONPA0054 - Rezervație naturală - Cheile Glodului	Hunedoara
43.	RONPA0109 - Rezervație naturală - Peștera lui Duțu	Hunedoara
44.	RONPA0511 - Rezervație naturală - Gemenele	Hunedoara
45.	RONPA0512 - Rezervație naturală - Peștera cu Corali	Hunedoara
46.	RONPA0513 - Rezervație naturală - Peștera Zeicului	Hunedoara
47.	RONPA0514 - Rezervație naturală - Complexul carstic Ponorici - Cioclovina	Hunedoara
48.	RONPA0515 - Rezervație naturală - Piatra Crinului	Hunedoara
49.	RONPA0516 - Rezervație naturală - Peștera Șura Mare	Hunedoara
50.	RONPA0517 - Rezervație naturală - Peștera Tecuri	Hunedoara
51.	RONPA0518 - Rezervație naturală - Locul fosilifer Lăpugiu de Sus	Hunedoara
52.	RONPA0519 - Rezervație naturală - Locul fosilifer cu dinozauri de la Sânpetru	Hunedoara
53.	RONPA0520 - Rezervație naturală - Peștera Cizmei	Hunedoara
54.	RONPA0521 - Rezervație naturală - Dealul Colț și Dealul Zănoaga	Hunedoara
55.	RONPA0522 - Rezervație naturală - Fânașele Pui	Hunedoara
56.	RONPA0523 - Rezervație naturală - Fânașele cu narcise Nucșoara	Hunedoara
57.	RONPA0524 - Rezervație naturală - Mlaștina Peșteana	Hunedoara
58.	RONPA0525 - Rezervație naturală - Calcarele de la Fața Fetii	Hunedoara
59.	RONPA0526 - Rezervație naturală - Vârful Poieni	Hunedoara
60.	RONPA0527 - Rezervație naturală - Măgurile Săcărâmbului	Hunedoara
61.	RONPA0528 - Rezervație naturală - Pădurea Chizid	Hunedoara
62.	RONPA0529 - Rezervație naturală - Pădurea Bejan	Hunedoara
63.	RONPA0530 - Rezervație naturală - Locul fosilifer Ohaba - Ponor	Hunedoara
64.	RONPA0531 - Rezervație naturală - Muntele Vulcan	Hunedoara
65.	RONPA0532 - Rezervație naturală - Podul natural de la Grohot	Hunedoara
66.	RONPA0533 - Rezervație naturală - Pădurea Slivuț	Hunedoara
67.	RONPA0534 - Rezervație naturală - Calcarele din Dealul Măgura	Hunedoara
68.	RONPA0535 - Rezervație naturală - Dealul Cetății Deva	Hunedoara
69.	RONPA0536 - Rezervație naturală - Măgura Uroiului	Hunedoara
70.	RONPA0537 - Rezervație naturală - Tufurile calcaroase din Valea Bobâlna	Hunedoara
71.	RONPA0538 - Rezervație naturală - Cheile Madei	Hunedoara
72.	RONPA0539 - Rezervație naturală - Cheile Crivădiei	Hunedoara
73.	RONPA0540 - Rezervație naturală - Dealul și Peștera Bolii	Hunedoara
74.	RONPA0541 - Rezervație naturală - Arboretumul Simeria	Hunedoara
75.	RONPA0542 - Rezervație naturală - Codrii seculari de pe valea Dobrișoarei și Prisloapei	Hunedoara
76.	RONPA0543 - Rezervație naturală - Pădurea Pojoga	Hunedoara
77.	RONPA0544 - Rezervație naturală - Calcarele de la Godinești	Hunedoara
78.	RONPA0545 - Rezervație naturală - Cheile Jiețului	Hunedoara
79.	RONPA0546 - Rezervație naturală - Cheile Ribicioarei și Uibăreștilor	Hunedoara
80.	RONPA0547 - Rezervație naturală - Cheile Cernei	Hunedoara
81.	RONPA0548 - Rezervație naturală - Cheile Tăii	Hunedoara

Nr.crt.	Denumire parc național/natural/rezervație naturală	Județ
82.	RONPA0549 - Rezervație naturală - Apele mezotermale de la Geoagiu-Băi	Hunedoara
83.	RONPA0550 - Rezervație naturală - Boholt	Hunedoara
84.	RONPA0551 - Rezervație naturală - Calcarele de la Boiul de Sus	Hunedoara
85.	RONPA0552 - Rezervație naturală - Paleofauna reptiliana Tutea	Hunedoara
86.	RONPA0001 - Parcul Național Domogled - Valea Cernei	Caraș- Severin
87.	RONPA0003 - Parcul Național Cheile Nerei - Beușnița	Caraș- Severin
88.	RONPA0012 - Parcul Național Semenic - Cheile Carașului	Caraș- Severin
89.	RONPA0014 - Parcul Natural Porțile de Fier	Caraș- Severin
90.	RONPA0293 - Rezervație naturală - Rezervația Cheile Nerei - Beușnița	Caraș- Severin
91.	RONPA0294 - Rezervație naturală - Valea Ciclovei - Ilidia	Caraș- Severin
92.	RONPA0295 - Rezervație naturală - Cheile Șușarei	Caraș- Severin
93.	RONPA0296 - Rezervație naturală - Izvorul Bigăr	Caraș- Severin
94.	RONPA0297 - Rezervație naturală - Liciovacea	Caraș- Severin
95.	RONPA0298 - Rezervație naturală - Ducin	Caraș- Severin
96.	RONPA0299 - Rezervație naturală - Cheile Carașului	Caraș- Severin
97.	RONPA0300 - Rezervație naturală - Izvoarele Carașului	Caraș- Severin
98.	RONPA0301 - Rezervație naturală - Izvoarele Nerei	Caraș- Severin
99.	RONPA0302 - Rezervație naturală - Cheile Gârliștei	Caraș- Severin
100.	RONPA0303 - Rezervație naturală - Bârzavița	Caraș- Severin
101.	RONPA0304 - Rezervație naturală - Buhui - Marghițaș	Caraș- Severin
102.	RONPA0305 - Rezervație naturală - Peștera Comarnic	Caraș- Severin
103.	RONPA0306 - Rezervație naturală - Peștera Popovăț	Caraș- Severin
104.	RONPA0307 - Rezervație naturală - Peștera Buhui	Caraș- Severin
105.	RONPA0308 - Rezervație naturală - Groposu	Caraș- Severin
106.	RONPA0309 - Rezervație naturală - Domogled	Caraș- Severin

Nr.crt.	Denumire parc național/natural/rezervație naturală	Județ
107.	RONPA0310 - Rezervație naturală - Coronini - Bedina	Caraș- Severin
108.	RONPA0311 - Rezervație naturală - Iauna - Craiova	Caraș- Severin
109.	RONPA0312 - Rezervație naturală - Iardașița	Caraș- Severin
110.	RONPA0313 - Rezervație naturală - Belareca	Caraș- Severin
111.	RONPA0314- Rezervație naturală - Peștera lui Ion Bârzoni	Caraș- Severin
112.	RONPA0315- Rezervație naturală - Valea Mare	Caraș- Severin
113.	RONPA0316 - Rezervație naturală - Balta Nera - Dunăre	Caraș- Severin
114.	RONPA0317 - Rezervație naturală - Fâneața cu narcise Zervești	Caraș- Severin
115.	RONPA0318 - Rezervație naturală - Locul fosilifer Soceni	Caraș- Severin
116.	RONPA0319 - Rezervație naturală - Cheile Globului	Caraș- Severin
117.	RONPA0320 - Rezervație naturală - Cheile Rudăriei	Caraș- Severin
118.	RONPA0321 - Rezervație naturală - Cuptor - Bradșoru de Jos	Caraș- Severin
119.	RONPA0322 - Rezervație naturală - Sfinxul Bănățean	Caraș- Severin
120.	RONPA0323 - Rezervație naturală - Râpa Neagră	Caraș- Severin
121.	RONPA0324 - Rezervație naturală - Râpa cu lăstuni din Valea Divici	Caraș- Severin
122.	RONPA0325- Rezervație naturală - Dealul Petrolea - Cuptoare	Caraș- Severin
123.	RONPA0326 - Rezervație naturală - Valea Greățca	Caraș- Severin
124.	RONPA0327 - Rezervație naturală - Ravena Crouri	Caraș- Severin
125.	RONPA0328 - Rezervație naturală -Ogașul Slătinic	Caraș- Severin
126.	RONPA0329 - Rezervație naturală - Baziaș	Caraș- Severin
127.	RONPA0330 - Rezervație naturală - Pădurea Ezerișel	Caraș- Severin
128.	RONPA0331 - Rezervație naturală - Locul fosilifer de la Apadia	Caraș- Severin
129.	RONPA0332 - Rezervație naturală - Locul fosilifer de la Delinești	Caraș- Severin

Nr.crt.	Denumire parc național/natural/rezervație naturală	Județ
130.	RONPA0333 - Rezervație naturală - Locul fosilifer de la Ezeriș	Caraș-Severin
131.	RONPA0334 - Rezervație naturală - Locul fosilifer de la Globu Craiovei	Caraș-Severin
132.	RONPA0335 - Rezervație naturală - Locul fosilifer de la Petroșnița	Caraș-Severin
133.	RONPA0336 - Rezervație naturală - Locul fosilifer de la Târnova	Caraș-Severin
134.	RONPA0337 - Rezervație naturală - Locul fosilifer de la Tirol	Caraș-Severin
135.	RONPA0338 - Rezervație naturală - Locul fosilifer de la Valea Pai	Caraș-Severin
136.	RONPA0339 - Rezervație naturală - Locul fosilifer de la Zorlențu Mare	Caraș-Severin
137.	RONPA0613 - Rezervație naturală - Izvorul și stincariile de la Cămana	Caraș-Severin
138.	RONPA0620 - Rezervație naturală - Valea Țesna	Caraș-Severin
139.	RONPA0846 - Rezervație naturală - Peștera Răsuflătoarei	Caraș-Severin
140.	RONPA0864 - Rezervație naturală - Peștera cu Apa din Valea Polevii	Caraș-Severin
141.	RONPA0865 - Rezervație naturală - Dăncioanea	Caraș-Severin
142.	RONPA0866 - Rezervație naturală - Peștera Exploratorii '85	Caraș-Severin
143.	RONPA0867 - Rezervație naturală - Pădurea Pleșu	Caraș-Severin
144.	RONPA0868 - Rezervație naturală - Rusca Montană	Caraș-Severin
145.	RONPA0869 - Rezervație naturală - Dealul Cărăula	Caraș-Severin

Managementul ariilor naturale protejate se realizează în conformitate cu prevederile OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată prin Legea 49/2011 și cu prevederile OM 1447/2017, cu modificările și completările ulterioare, privind aprobarea Metodologiei de atribuire a administrării ariilor naturale protejate și a Metodologiei de atribuire a custodiei ariilor naturale protejate

Unele arii naturale protejate din Regiunea Vest au structuri proprii de administrare care asigură managementul ariei naturale protejate. Acestea sunt :

- ✓ RONPA0926 - Parcul Natural Lunca Mureșului;
- ✓ RONPA0002 - Parcul Național Retezat;
- ✓ RONPA0015 - Parcul Natural Grădiștea Muncelului – Cioclovina;
- ✓ RONPA0929 - Geoparcul Dinozaurilor Țara Hațegului;
- ✓ RONPA0933 - Parcul Național Defileul Jiului;
- ✓ RONPA0001 Parcul Național Domogled - Valea Cernei;
- ✓ RONPA0003 - Parcul Național Cheile Nerei – Beușnița;

- ✓ RONPA0012 - Parcul Național Semenic - Cheile Carașului;
- ✓ RONPA0014 - Parcul Natural Porțile de Fier.

Celelalte arii naturale protejate au asigurat Managementul de către Agenția Națională de Arii Naturale Protejate (ANANP) prin Serviciile Teritoriale de Arii Naturale Protejate la nivelul celor 4 județe: Arad, Caras Severin , Hunedoara , Timis.

Pana in anul 2020 s-a observat o imbunătățirea a managementului ariilor naturale protejate.

Toate Parcurile Nationale si Naturale din Regiunea Vest au Plan de Management aprobat prin Ordin de Ministru/ Hotărâre de Guvern, unele dintre acestea chiar au fost revizuite, actualizate sau sunt în procedura de revizuire si aprobare. Prin planurile e management au fost stabilite obiectivele de conservare si masurile minime de conservare pentru acestea.

De asemenea pentru ariile naturale protejate de interes comunitar ce formează Reteaua Natura 2000 , Ministerul Mediului Apelor si Pădurilor a elaborat obiectivele de conservare specifice la nivelul fiecărui Sit natura 2000 cât și setul minim de măsuri de conservare.

La definitivarea locațiilor precise ale tuturor componentelor din fiecare proiect, se vor realiza vizite pe amplasament, se vor identifica habitatele și speciile de interes comunitar și se va studia detaliat impactul realizării proiectelor asupra acestora.

Fiecare proiect va urma etapele procedurale proprii de evaluare a impactului asupra mediului si evaluare adecvata dacă este cazul. Stabilirea prezenței și localizarea populațiilor ecologice ale speciilor și habitatelor de interes comunitar, se va realiza în cadrul procedurii de evaluare adecvată a proiectelor propuse prin Programele de finanțare ce vizează perioada 2021 – 2027, in perioada de planificare si proiectare a acestora.

Toate activitățile care vor fi propuse prin implementarea viitoarelor proiecte finanțate prin Programele de finanțare, în regiunea Vest si care ar putea avea un impact semnificativ asupra mediului si biodiversității, vor fi supuse evaluărilor specifice (evaluare de mediu pentru planuri și programe, evaluarea impactului asupra mediului pentru proiecte și evaluarea adecvată) și actul de reglementare se eliberează numai după ce se atestă, prin rapoartele întocmite de către firmele sau persoanele fizice acreditate de Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor, că respectivele activități nu au impact semnificativ asupra mediului și asupra biodiversității.

Una dintre condiții in cazul proiectelor ce vor intra sub incidenta articolului 28, din OUG 57, privind managementul ariilor naturale protejate, este aceea de a obține **avizul administratorului ariei naturale protejate**.

Prin implementarea cerințelor de evaluare adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, ce vor fi propuse prin POR 2021-2027 Regiunea Vest se asigură că niciun plan sau proiect nu poate afecta în mod semnificativ aria naturală protejată de interes comunitar, singur sau în combinație cu alte planuri/proiecte, care se află în procedură de reglementare sau sunt prevăzute în strategii de dezvoltare.

Deși în scădere, impactul populației asupra mediului nu poate fi neglijat. Rata cu care oamenii **consumă resursele naturale** este direct proporțională cu standardul lor de viață. Creșterea nivelului de trai este asociată cu o presiune asupra resurselor neregenerabile (consum mai mare de apă), cu generarea unei cantități mai mari de deșeuri, cu extinderi ale zonelor locuite în zone cu potențial natural și deci cu un impact accentuat asupra mediului și implicit asupra biodiversității.

Turismul necontrolat practicat intens creează impact negativ asupra componentelor biodiversității, prin deteriorarea și degradarea florei sălbatice, perturbarea speciilor de animale, degradarea solurilor în pantă prin nerespectarea traseelor marcate, precum și prin câmpuri și focuri deschise în locuri nepermise, aruncarea de deșeuri menajere în spațiile neamenajate în acest scop. Toate acestea au determinat o mare presiune asupra cadrului natural, ducând la degradarea acestuia, fiind necesară astfel implementarea conceptului de ecoturism, nu numai în ariile naturale protejate, ci și în afara acestora.

Presiuni antropice exercitate asupra biodiversității

În ceea ce privește presiunile antropice exercitate asupra biodiversității, acestea pot fi de 2 tipuri:

- Amenințări directe:

- ✓ pierderi de habitate și fragmentarea habitatelor din cauza urbanizării, dezvoltarea infrastructurii, exploatarea resurselor naturale;
- ✓ desecarea mlaștinilor sau utilizarea lor pentru culturi de specii alohtone (salcie energetică, plop euro-american de cultură, salcâm) în vederea obținerii profitului economic;
- ✓ abandonarea sistemelor tradiționale de folosire a terenurilor, în special în cazul pășunilor și fânețelor; arderea miriștilor; suprapășunatul;
- ✓ reducerea rezervelor de ape subterane, ca urmare a executării de lucrări hidrotehnice a determinat uscarea parțială sau totală a zeci de ha de pădure;
- ✓ supraexploatarea ecosistemelor și a speciilor: agricultura de tip industrial micșorează resursele solului și duc la eroziunea severă a versanților și la degradarea ecosistemelor;
- ✓ organizarea necorespunzătoare a activității de recoltare a fructelor de pădure și de vânătoare;
- ✓ pierderea de zone umede ca urmare a transformării acestora în terenuri agricole, folosirea neadecvată a zonelor umede, etc;
- ✓ pericolul plantelor invazive;
- ✓ poluarea: ploile acide afectează pădurile, iar eutrofizarea exercită o presiune negativă asupra zonelor umede;
- ✓ utilizarea apei de suprafață în sisteme tip microhidrocentrale, fără a menține debitul de servitute;
- ✓ defrișarea.

- Amenințări indirecte:

- ✓ depozitarea necontrolată de deșeuri în zone protejate;
- ✓ parcurile eoliene: principalul impact pus în discuție pentru protejarea mediului este cel legat de impactul păsărilor zburătoare cu rotoarele turbinelor eoliene în mișcare, precum și perturbarea habitatului (la sol), dacă în areal se află colonii semnificative de păsări;
- ✓ existența unor conflicte între diverși utilizatori de terenuri: privatizarea pădurilor, slaba implementare și întărire a legislației privind protecția naturii, lipsa resurselor financiare și organizatorice ale instituțiilor implicate în conservarea biodiversității;
- ✓ slaba conștientizare a publicului;
- ✓ neacordarea atenției cuvenite educației ecologice în școli

Ținând seama de importanța deosebită a capitalului natural și având în vedere dezvoltarea durabilă a colectivităților umane, este imperios necesară conservarea biodiversității, ca o condiție esențială pentru generațiile viitoare.

C: Prezența și efectivele/ suprafețele acoperite de specii și habitate de interes comunitar în zona PP

Regiunea Vest se caracterizează prin următoarele aspecte din punct de vedere al prezentei speciilor și habitatelor de interes comunitar:

Caracteristicile geologice, pedologice, hidrologice și climatice ale **județului Arad** determină particularitățile floristice și faunistice; astfel particularitățile floristice sunt puse în evidență atât de către specii rare, cât și de elementele termofile, meridionale, prezente într-un număr remarcabil conferind vegetației, o nuanță mozaicată, specifică, motiv pentru care flora județului se încadrează în Provincia Est-Carpatică, Districtul Codru-Zărand-Trascău, Ținutului Câmpiei de Vest. Predomină formațiunile zonale de silvostepă (asociate, pe suprafețe mici, chiar de stepă și forestiere), cele azonale de luncă și vegetația antropică; 44% din teritoriul județului este ocupat de o vegetație naturală propriu-zisă, sau foarte puțin transformată (aici se include fondul forestier, pășunile și fânețele), restul 56% fiind înlocuită cu vegetație de cultură. Vegetația forestieră (26% din suprafața județului) ocupă suprafețe mari în zona montană și în dealurile piemontane. Vegetația de silvostepă, din extremitatea vestică a Câmpiei Aradului se caracterizează prin predominarea formațiunilor ierboase, întâlnindu-se rar pâlcuri de vegetație lemnoasă. Pajiștile stepice ruderalizate, xerofile, mezofile de sărături și cele stepizate s-au restrâns în urma extinderii suprafețelor arabile. Vegetația azonală de luncă, cu caracter hidrofil și mezofil este alcătuită dintr-o serie de specii ierboase și lemnoase caracteristice (sălcii, plop, anin). Pe unele suprafețe lacustre cresc nufărul alb și galben. S-au identificat tipuri de habitate, de importanță națională dintre care amintim: pajiști săraturate continentale; pajiști uscate; grote neexploatate turistic; pășuni împădurite; păduri cu stejar pedunculat; păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* etc. De asemenea, în conformitate cu Directivele europene, au fost identificate păduri de fag de tip *Asperulo - Fagetum*; păduri subatlantice și medioeuropene de stejar sau stejar cu carpen din *Carpinion betuli*; păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* (*Alno Padion*, *Alnio incane*, *Silicion albae*); păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*; lacuri eutrofe naturale cu vegetație tip *Magnopotamion* sau *Hydrocharition*; zăvoaie cu *Salix alba* și *Populus alba* etc.

Fauna se încadrează în subregiunea euro-siberiană, subprovincia carpatică, întâlnindu-se grupări faunistice specifice stepei și silvostepii, pădurilor sub xerofile de cer și gârniță, pădurilor mezofile în care predomină gorunul, a celor de fag, precum și zonelor acvatice. Astfel, fauna județului aparține unor asociații specifice marilor trepte ale reliefului care se repartizează geografic stabilind o legătură directă cu principalele etaje de vegetație. În zona de stepă și de silvostepă, se remarcă prezența rozătoarelor, dintre păsări, dropia și prepelița, în pădurile sub xerofile chițcanul de câmp, fazanul, șopârta cenușie, în cele mezofile lupul, vulpea, mistrețul, pisica sălbatică, sturzul, iar în pădurile de fag, stejar se întâlnesc ursul, cerbul, jderul de pădure, veverița, ierunca, sitarul, broasca brună etc. Atât procesul intens de antropizare, cât și braconajul au dus la dispariția dropiei (*Otis tarda*) din zona comunelor Socodor, Pilu, Vărșand, Zerind, Iermata Neagră.

Ihtiofauna, din zona sectoarelor de câmpie specifică râurilor mari, cuprinde zonele mreii și ale crapului, iar în cazul râurilor mici este caracterizată prin zona cleanului și a bibanului.

Pe teritoriul **județului Caraș-Severin** au fost identificate 62 habitate de interes național și un număr de 51 habitate de interes comunitar din care 13 habitate prioritare la nivel

european (de ex: 3130 Ape stătătoare oligotrofe până la mezotrofe cu vegetație din *Littorelletea uniflorae* și/sau *Isoëto-Nanojuncetea*; 3140 Ape puternic oligo-mezotrofe cu vegetație bentonică de specii de *Chara*; 3230 Vegetație lemnoasă cu *Myricaria germanica* de-a lungul râurilor montane; 3240 Vegetație lemnoasă cu *Salix eleagnos* de-a lungul râurilor montane; 4070 *Tufărișuri cu *Pinus mugo* și *Rhododendron myrtifolium*; 6210 *Pajiști uscate seminaturale și faciesuri cu tufărișuri pe substrat calcaros - *Festuco Brometalia*; 7240 *Formațiuni pioniere alpine din *Caricion bicoloris-atrofuscae*; 9530 *Vegetație forestieră sub-mediteraneană cu endemitul *Pinus nigra ssp. Banatica*. etc.); 218 specii de plante de interes național și 18 specii de plante de interes comunitar.

În urma cercetărilor efectuate în perimetrul Parcului Național Cheile Nerei Beușnița s-au identificat 1086 specii de plante superioare, din care 108 specii rare și 13 specii endemice. Conform planului de management au fost identificate și inventariate de specialiști următoarele habitate: 9070 Pășuni împădurite – 11,1 km; 5130 Formațiuni cu *Juniperus communis* în zone sau pajiști calcaroase 5,3 km; 7220 Izvoare petrifiante cu formare de travertin - 0,278415 km; 8210 Pante stâncoase calcaroase cu vegetație casmofitică - 54,27km; 8240 Grohotișuri și lespezi calcaroase - 23,249 km; 8310 Grote neexploatate turistic - 27km.

Parcul Național Domogled - Valea Cernei este caracterizat de o diversitate floristică remarcabilă, inventarul floristic bogat însumând circa 1110 specii, de plante vasculare (superioare) din care 66 specii (aparținătoare la 23 familii) sunt taxoni periclitați, rari și în parte endemici. În Parcul Național Semenic - Cheile Carașului plantele inferioare sunt reprezentate de un număr de 270 taxoni aparținând micofitelor și 18 taxoni aparținând grupului lichenilor. Cel mai bine investigat este grupul *Cormophyta* reprezentat de un număr de 1277 de specii, răspândite în diferite biotopuri.

În Proiectul “Studiul și protecția habitatelor submediteraneene de șibleac aflate în pericol, în Parcul Național Semenic–Cheile Carașului” având drept coordonator Asociația Speologică Exploratorii a fost identificat habitatul: 8210 Versanți stâncoși cu vegetație chasmofitică cu suprafața 278,286 ha.

În ansamblul ei, flora Parcului Natural Porțile de Fier este reprezentată prin toate cele cinci încregături ale regnului vegetal, după cum urmează: Phycophyta, cu 71 familii, 171 genuri și 549 specii; Lichenophyta, cu 34 familii, 67 genuri și 375 specii; Fungi, cu 48 familii, 252 genuri și 1077 specii; Bryophyta, cu 31 familii, 98 genuri și 296 specii; Cormophyta, cu 67 de ordine cu 114 familii, 540 de genuri, 1395 de specii, 272 de subspecii și 5 varietăți.

Fauna ce se regăsește pe teritoriul județului Caraș - Severin constă într-un număr de 230 specii de interes național și 70 de specii de interes comunitar identificate până în prezent. Fauna Parcului Natural Porțile de Fier se compune din 5205 taxoni, dintre care 4873 nevertebrate și 332 vertebrate. Dintre vertebrate, o prezență ridicată înregistrează clasa Aves, cu 205 de reprezentanți, urmată de clasa Pisces, cu 63 de reprezentanți, cea mai slab reprezentată clasă fiind Amfibia, cu doar 12 taxoni.

În Parcul Național Cheile Nerei Beușniței au fost identificate un număr de 1890 de taxoni de nevertebrate și 124 de taxoni din cadrul vertebratelor. Parcul Național Domogled - Valea Cernei reprezintă zona cu cea mai ridicată biodiversitate în ceea ce privește lepidopterele, întâlnindu-se aproape 1500 specii de fluturi (1463), 45% din fauna de lepidoptere a țării fiind concentrată aici. Prin varietatea, bogăția și originalitatea ei, fauna acestui ținut cu un climat aparte prezintă o importanță deosebită și reprezintă totodată pentru multe specii limita

nordică a arealului de răspândire. Diversitatea mare de elemente se datorează în primul rând varietății biotopurilor ceea ce a determinat existența a numeroase specii de câmpie joasă și chiar de stepă, de zăvoaie, precum și numeroase elemente caracteristice zonelor colinare, de regiuni carstice și montane.

Din cercetările efectuate în Munții Aninei a rezultat că această zonă reprezintă un refugiu din timpul glaciațiunilor care a permis supraviețuirea unor specii terțiare ca: *Amphimellania holandri* - dintre nevertebrate și *Cobitis elongata* - dintre vertebrate. Fauna de nevertebrate este dominată de coleoptere și opilionide, urmate de colebole, arahnee, chilopode, izopode, orthoptere, formicide, gasteropode, larve de diptere ș.a. Unele gasteropode ca: *Carpathica langi*, *Zenobiella umbrosa* sunt endemice, iar dintre plecoptere unele sunt considerate endemisme carpatice: *Nemoura carpathica*, *Chloroperla kisi*. Dintre nevertebrate au fost identificate 17 specii de interes comunitar dintre care 9 prioritare cum ar fi: *Rosalia alpina*, *Cerambix cerdo*, *Carabus variolus*, *Lucanus cervus*, *Oxyporus mannerheimii*, *Pilemia tigrina*, *Theodoxus transversalis*, *Buprestis splendens*, *Callimorpha quadripunctaria*. Climatul continental cu pronunțate influențe mediteraneene a favorizat cu deosebire în zonele umede de pe malul Dunării și Zona Umedă Balta Nera, precum și în Zonele Umede - Insulele Ostrov și Calinovăț, Divici Pojejena - viețuirea multor specii de păsări cu numeroase elemente sudice și vest asiatică. Această zonă este una dintre puținele zone din țară unde poate fi observată o diversitate specifică de elemente rare și unde pe o suprafață restrânsă pot fi întâlnite un număr așa de mare de specii de păsări ce pot fi: oaspeți de iarnă, oaspeți de vară, specii de pasaj și specii sedentare. Unele dintre păsările inventariate sunt de interes comunitar sau sunt prevăzute în Convenția Zonelor Umede și în alte Convenții internaționale la care România a aderat. Dintre speciile protejate de păsări conform prevederilor Directivei 2009/147/CE din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice, amintim: *Anas querquedula*, *Ciconia ciconia*, *Egretta garzetta*, *Ardea purpurea*, *Falco naumanni*, *Phalacrocorax pygmaeus*. Aceste specii de păsări sunt supuse regimului de protecție și conservare instituit la nivelul ariilor speciale de conservare avifaunistică: Zona Umedă Ostrov Moldova Veche, Zona Umedă Ostrov Calinovăț, Zona Umedă Pojejena Divici și Zona Umedă Balta Nera. Aceste arii sunt incluse în propunerea de sit SPA Natura 2000.

Ihtiofauna este reprezentată de speciile: *Zingel streber*, *Zingel zingel*. Țigănușul (*Umbra krameri*) este un pește dulcicol, bentopelagic, nemigrator, din ordinul Esociformes, din apele stătătoare mici, cu multă vegetație și mâlitate. Este o specie endemică a bazinului hidrografic al Dunării și Nistrului. Depune icrele în mici cuiburi săpate în nisip, în martie-aprilie. Se hrănește cu plancton format din crustacee de talie mare și larve de nevertebrate.

Reptilele sunt reprezentate prin elemente termofile, multe dintre acestea fiind însă vulnerabile și rare cum sunt: *Lacerta muralis*, *Testudo hermanni*, *Vipera ammodytes ammodytes*, *Emys orbicularis*.

Mamiferele sunt reprezentate în principal de 10 specii comune, în general tuturor catenelor muntoase din țara noastră, precum și de multe alte specii ce habitează numai în partea de sud - vest a țării. Specii de faună prezente pe teritoriul județului nostru și protejate la nivel european: *Canis lupus* (lup), *Ursus arctos* (urs brun), *Aquila chrysaetos* (acvila de munte), *Rhinolophus ferrumequinum* (liliacul mare cu potcoavă), *Myotis capaccinii* (liliacul cu picioare lungi), *Cobitis elongata* (fâsa mare), *Callimorpha quadripunctaria* (fluturele vârgat).

Județul Hunedoara este acoperit în proporție de peste 70% de ecosisteme naturale și seminaturale (vegetație forestieră, pășuni și fânețe naturale, râuri și lacuri). Relieful, predominant deluros și muntos, a determinat o dezvoltare antropică accentuată doar în lungul principalelor cursuri de apă și în depresiunile largi, în rest, amprenta umană asupra naturii a fost discontinuă în timp și suprafață, speciile de floră spontană și faună sălbatică putând să-și ocupe habitatele tipice. În masivele muntoase din sudul și estul județului există păduri virgine și cvasi-virgine, iar în vestul județului hectare compacte de păduri seculare, toate acestea fiind ecosisteme naturale cu o varietate deosebită de specii de mamifere, păsări și nevertebrate. Cea mai mare diversitate de specii de floră și faună naturală o regăsim în ariile naturale protejate: Parcul Național Retezat adăpostește peste 1100 specii de plante (din care 38 sunt endemice), peste 50 specii de mamifere (inclusiv lupi, râși, urși, capre negre, cerbi lopătari, marmote și vidre), în jur de 160 de specii de păsări (vulturul auriu, vulturul pătat, acvila de munte, acvila țipătoare mică, bufnița, minunița, cucuveaua pitică, ciocănitoarea cu spate alb), 9 specii de reptile și 5 specii de amfibieni.

Parcul Natural Grădiștea Muncelului - Cioclovina conservă speciile de floră și faună termofile, care ocupă masivele calcaroase de aici. În Parcul Național Defileul Jiului s-au identificat specii de insecte declarate dispărute de peste un secol în Europa de Vest, iar Geoparcul Dinozaurilor Țara Hațegului completează paleta biologică a județului cu speciile relicte de floră din fânețele sale umede și, bineînțeles, cu paleofauna reptiliană din depozitele Depresiunii Hațegului, devenite celebre în toată lumea. Habitatele de interes European (50 tipuri) sunt cele pentru care au fost declarate siturile de importanță comunitară de pe teritoriul județului Hunedoara, la care s-au adăugat încă 11 tipuri de habitate identificate de administratorii parcurilor sau custozii rezervațiilor peste care se suprapun siturile respective. Flora sălbatică a județului Hunedoara nu a suferit modificări semnificative în ultimii ani sub aspectul compoziției sau a arealului de dezvoltare. Nici influențele negative observate în special anul trecut, cauzate de fluctuațiile de temperatură și secetă care s-au prelungit ca durată până în toamnă, nu au afectat dezvoltarea acesteia.

În Depresiunea Hațegului s-au dezvoltat foarte bine pajiștile xerofile, mezofile, hidrofile și mezohidrofile cu *Festuca valesiaca*, *Botriochloa ishaemum*, *Koeleria cristata*, *Festuca sulcata* etc. La liziera Pădurii Slivuț (la liziera dinspre rezervația de zimbri) s-au identificat exemplare izolate de *Hepatica transilvanica* și *H. media*; aceleași specii endemice au fost identificate într-un număr destul de mare de exemplare pe valea Jigureasa (lângă Dealul și Peștera Bolii).

Pe lângă speciile de animale sălbatice de interes național și comunitar amintite, ariile naturale protejate din județul Hunedoara mai adăpostesc și alte specii de faună sălbatică ocrotite prin convenții și reglementări internaționale. De exemplu, în rezervația naturală Pădurea Bejan au fost semnalate 50 specii de păsări care se regăsesc pe listele din Convenția de la Berna. Lepidopterele și odonatele apar în număr mare pe toate pajiștile umede din zona montană sau submontană, cât și la liziera pădurilor din zonele verificate "Fânețele cu narcise Nucșoara, Vârful Poieni, Pădurea Bejan, Rezervația științifică Gemenele, Măgura Uroiului, Codrii seculari de pe văile Dobrișoarei și Prisloapei, Arboretumul Simeria, Muntele Vulcan, Pădurea Slivuț).

În județul Timiș vegetația naturală din partea centrală și de vest a zonei de câmpie se încadrează în zona de silvostepă cu toate că, pe fondul unei aridizări climatice, se constată o extindere a elementelor specifice stepei: specii de *Festuca valesiaca*, *Festuca suleata*, *Festuca pseudovina* și alte ierburi xeromezofile ce alcătuiesc pajiști stepice. Partea estică a

județului, ocupată de masivul Poiana Ruscă, este acoperită, din punct de vedere al vegetației forestiere cu păduri de gorun, păduri de fag, în amestec cu carpen, iar pe pantele superioare ale muntelui păduri de molid, în amestec cu brad, sporadic întâlnindu-se și exemplare de pin. În lunci se identifică pajiști cu iarbă moale, pir, coada vulpii și diferite asociații higrofile, respectiv pajiști dominate de *Agrostis stolonifera*, altele cu *Poa trivialis* și *Poa Pratensis* sau cu *Alopecurus pratensis*. Zona de silvostepă este reprezentată prin asociații care se întrepătrund cu terenurile cultivate. Ea se extinde în câmpie și pătrunde adânc în cadrul dealurilor pe culoarele largi de vale. În zona deluroasă, datorită unui proces intens de populare, ce a determinat îndepărtarea vegetației naturale pentru folosirea terenurilor în scop agricol a atras reducerea suprafeței ocupate de pădurile caracteristice silvostepii, ele regăsindu-se doar în câteva pâlcuri în apropiere de Pișchia, Banloc, Denta, Deta, Macedonia. În consecință, dealurile care se încadrează zonei forestiere, subzonei stejarului, au astăzi numai resturi de păduri de gorun, păduri de stejar pedunculat, cer și gârniță. Influențele climatice, oceanice din partea vestică a țării, precum și diferențele climatice între câmpie și munte, impuse de altitudinea reliefului, la care se adaugă compoziția chimică a rocilor din substrat, au determinat apariția unui mare număr de habitate.

La nivelul **județului Timiș** au fost identificate următoarele tipuri de habitate de interes comunitar, habitate descrise în formularele standard ale siturilor Natura 2000, după cum urmează: habitate de ape dulci, habitat de pajiști umede și comunități de ierburi înalte seminaturale, habitate de pajiști mezofile, habitat de stepe continentale halofile și gipsofile, habitate caracteristice pădurilor temperate de foioase, habitat caracteristic pădurilor mediteraneene de foioase cu frunze căzătoare și habitat caracteristic de tufărișuri temperate, habitate de pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice, habitate de păduri balcano-panonice de cer și gorun, habitate de pajiști stepice subpanonice. Au fost identificate următoarele tipuri de habitate de interes național (corespondente celor Natura 2000 descrise sau a căror prezență a fost specificată în județ în „Habitatele din România” elaborată de Doniță et al., 2005): habitate corespunzătoare habitatelor de mlaștini, stepe tufărișuri și păduri halofile, habitate de ape stătătoare dulcicole, habitat de ape stătătoare saline și salmastre, habitate de lande și tufărișuri temperate, habitate de pajiști umede și comunități de ierburi înalte (buruienșuri), habitat de pajiști mezofile, habitate de păduri temperate de foioase cu frunze căzătoare, habitate de păduri și tufărișuri de luncă și de mlaștini și habitate caracteristice vegetației de margini de ape.

Pe teritoriul **județului Timiș** se întâlnesc un număr important de specii floristice și faunistice caracteristice zonei de câmpie, zonelor umede, zonelor de pădure, pajiștilor naturale. Speciile de floră de interes național pentru care au fost declarate rezervațiile botanice din județ sunt: *Fritillaria meleagris* – bibilică sau lelea peștișă (rezervația naturală 2.736 Lunca Pogănișului), *Narcissus poeticus ssp. stellaris* – narcisă (rezervația naturală 2.747 Pajiștea cu narcise de la Bătești), *Stipa capillata – colilia* și *Agropyron cristatum* – pir crestat (rezervația naturală 2.737 Movila Șișitak). Speciile de floră de interes comunitar semnalate sunt: *Salvinia natans* – peștișoară și *Trapa natans* – ciuline. Aceste specii au fost identificate în aria naturală protejată Mlaștinile Satchinez.

Avifauna la nivelul **județului Timiș** este reprezentată prin numeroase specii dintre care menționăm: *Ardea cinerea* - stârc cenușiu, *Ardeola ralloides* – stârc galben, *Nycticorax nycticorax* – stârc de noapte, *Botaurus stellaris* – buhai de baltă, *Ardea purpurea* – stârc roșu, *Ixobrychus minutus* – stârc pitic, *Egretta alba* – egretă mare, *Egretta garzetta* – egretă mică, *Ardea purpurea* – stârc roșu, *Podiceps cristatus* – corcodel mare, *Podiceps nigricollis* – corcodel cu gât negru, *Phalacrocorax pygmeus* – cormoran pitic, *Anas querquedula* – rață

cârâitoare, *Anas strepera* – rață pestriță, *Aythya ferina* – rață cu cap castaniu, *Aythya nyroca* – rață roșie, *Anas crecca* – rață mică, *Anas clypeata* – rață lingurar, *Anas penelope* – rață fluierătoare, *Circus aeruginosus* – erete de stuf, *Circus cyaneus* – erete vânăt, *Falco subbuteo* – șoimul rândunelelor, *Falco vespertinus* – vânturel de seară, *Falco tinnunculus* – vânturel roșu, *Buteo buteo* – șorecar comun, *Buteo lagopus* – șorecar încălțat, *Accipiter nisus* – uliu păsărar, *Accipiter gentilis* – uliu porumbar, *Perdix perdix* – potârniche etc. Ihtiofauna județului Timiș este reprezentată de speciile: *Aspius aspius* (avat), *Zingel zingel* (pietrar), *Gymnocephalus baloni* (ghiboț de râu), *Gobio albipinnatus* (porcușor de nisip), *Rhodeus sericeus amarus* (boare), *Misgurnus fossilis* (țipar), *Sabajewia aurata* (dunariță), *Cobitis taenia* (zvârlugă), *Zingel streber* (fusar), *Gobio Kessleri* (petroc). Dintre speciile de amfibieni și reptile: *Bombina bombina* (buhai de baltă cu burta roșie), *Emys orbicularis* (broasca țestoasă de apă), *Salamandra salamandra* (salamandră). Specii de nevertebrate: *Carabus hungaricus*, *Lycaena dispar*, *Gortyna borellii lunata*, *Arytrura musculus*.

D: PP propus nu are legătură directă cu sau nu este necesar pentru managementul conservării ariei naturale protejate de interes comunitar

Subiectul biodiversitate, arii protejate este important în contextul **Planului pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Vest 2021 – 2027**, dar așa cum este structurat Planul, pe cei 7 piloni, priorități și măsuri, Planul în sine nu are legătură directă cu și nu este necesar managementul conservării ariilor naturale de interes comunitar din Regiunea Vest. În funcție de nevoi, planul stabilește măsurile necesare în vederea dezvoltării Regiunii Vest.

Activitățile viitoare prevăzute în cadrul Planului de Dezvoltare Regională al regiunii Vest 2021-2027 care conduc la proiecte ce necesită evaluarea impactului asupra mediului în conformitate cu legislația în vigoare au făcut parte și au fost evaluate din perspectiva HG nr. 1076/2004 în cadrul următoarelor documente programatice:

La nivelul Pilon 2 – Tranzitie verde si schimbări climatice

Prioritatea 2 – Protejarea și conservarea biodiversității regionale și decontaminarea siturilor poluate

Sunt stabilite măsuri care pot avea legătură directă și sunt necesare pentru managementul ariilor naturale din Regiune.

Astfel prin aplicarea acestor măsuri în cadrul unor **proiecte de finanțare** acestea pot să ducă la atingerea **Obiectivul specific: Creșterea bunăstării locuitorilor regiunii și scăderea poluării prin refacerea, protejarea și valorificarea biodiversității regionale.**

Măsuri:

- Investiții pentru protejarea, restaurarea și utilizarea sustenabilă a Siturilor Natura 2000

- Măsurile de menținere și de refacere a speciilor și habitatelor în cadrul Siturilor Natura 2000, precum și a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate în afara ariilor naturale protejate
- Acțiuni pentru ecologizarea / reconversia / bio-decontaminarea siturilor contaminate sau potențial contaminate (poate include și zone miniere / siderurgice), inclusiv refacerea / reabilitarea / ecologizarea ecosistemelor pentru a aduce terenul la starea inițială
- Dezvoltarea de perdele vegetale de-a lungul căilor de comunicații
- Achiziția de echipamente și sisteme informatice pentru măsurarea poluanților în aerul înconjurător
- Dezvoltarea unei rețele regionale de monitorizare a calității factorilor de mediu în timp real
- Elaborarea, revizuirea și implementarea Planurilor de management a siturilor Natura 2000 / Planuri de acțiune pentru specii
- Sporirea acțiunilor de educație în domeniul mediului la nivelul tuturor actorilor regionali,
- Acțiuni de completare a nivelului de cunoaștere a biodiversității și a ecosistemelor și realizarea de studii științifice
- Consolidarea capacității administrative a autorităților și entităților cu rol în managementul rețelei Natura 2000 și a altor arii naturale protejate

Precizăm ca **PDR nu are un portofoliu de proiecte** unde se pot identifica aceste măsuri.

Pilon strategic	Priorități	Necesități de finanțare	Programe de finanțare
2. 	Prioritate 1. Extinderea și modernizarea infrastructurii de mediu	350	POR Vest 2021-2027, PODD 2021-2027, PNRR, POTJ 201-2027, Interreg VI România-Ungaria, Interreg IPA III România-Serbia, Interreg Europa, ESPON, Buget Local
	Prioritate 2. Protejarea și conservarea biodiversității regionale și decontaminarea siturilor poluate	120	
	Prioritate 3. Îmbunătățirea eficienței energetice și a energiei din surse regenerabile	390	
	Prioritate 4. Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței la dezastre	50	

Impactul față de ariile naturale protejate va fi evaluat în cazul fiecărui potențial proiect în parte, în condițiile în care va fi înaintat spre finanțare. Fiecare proiect va parcurge procedura de reglementare de mediu și de evaluare adecvată.

Prin implementarea proiectelor ce vor fi propuse prin diferite surse de finanțare, în funcție de nevoile Regiunii Vest, măsurile identificate ar putea fi îndeplinite.

Activitățile viitoare prevăzute în cadrul Pilon 2 care conduc la proiecte ce necesită evaluarea impactului asupra mediului în conformitate cu legislația în vigoare au făcut parte și au fost evaluate din perspectiva HG nr. 1076/2004 în cadrul următoarelor documente programatice și s-au concretizat în următoarele acte de reglementare:

- Aviz mediu nr : 76/31.01.2022 pentru Program Operațional Regional Vest 2021-2027 (POR VEST 2021-2027) (Anexa 1)
- Decizia Etapei de incadrare nr : 3/ 30.06.2020 privind Programul Operațional Transiție Echitabilă (Justă) 2021-2027 (POTJ 2021-2027) (Anexa 4)
- Aviz de mediu nr 66/14.12.2021 pentru “Strategia de dezvoltare economică, socială și de mediu a Văii Jiului 2021-2030”(Anexa 5)
- Punct de vedere final al Ministerului Apelor și Pădurilor privind parcurgerea procedurii de evaluare de mediu pentru Programul INTERREG IPA III CBC România-Serbia 2021-2027 (Anexa 2)

E: Estimarea impactului potențial al PP asupra speciilor și habitatelor din aria naturală protejată de interes comunitar

Având în vedere arhitectura **Planului pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Vest 2021 – 2027**, potențialele proiecte ce se vor implementa prin diferite Programe de finanțare pentru a răspunde la nevoile și măsurile identificate prin plan, vor parcurge etapele de reglementare din punct de vedere al impactului asupra factorilor de mediu, asupra habitatelor și speciilor ce reprezentative pentru obiectivele de conservare ale Siturilor Natura 2000 din Regiunea Vest și inclusiv asupra integrității Siturilor Natura 2000.

Pilonul 1 : Economie prosperă, competitivă, bazată pe inovare:

Prioritatea 1 – Transformarea regiunii într-un “hub de inovare”

Obiectivul specific: Dezvoltarea unui ecosistem de inovare, care să permită transformarea regiunii Vest într-un pol național de referință în inovare

Măsuri:

- Dezvoltarea și sprijinirea infrastructurilor de CDI, clusterelor, hub-urilor de inovare
- Dezvoltarea și sprijinirea entităților de transfer tehnologic
- Susținerea parteneriatelor pentru inovare între toți actorii din Quadruplu Helix, pentru transferul rezultatelor cercetării în piață

- Dezvoltarea și sprijinirea infrastructurilor de sprijin a afacerilor
- Sprijin pentru crearea de spin-offuri și start-upuri inovative, scale-ups
- Sprijin pentru dezvoltarea / achiziționarea și utilizarea de tehnologii avansate.
- Susținerea achiziționării de brevete, mărci, licențe și know-how
- Consolidarea culturii asociative în rândul firmelor din regiune
- Atragerea forței de muncă înalt calificate și cercetătorilor în regiune prin programe integrate
- Dezvoltarea serviciilor pentru inovare și transfer tehnologic
- Promovarea spiritului antreprenorial, a culturii inovării, leadership-ului
- Îmbunătățirea continuă a competențelor personalului CDI
- Dezvoltarea unor centre de excelență în județele regiunii
- Crearea unei Agenții Regionale de Inovare

Prioritatea 2 – O regiune cu companii dinamice și competitive

Obiectivul specific: Transformarea economiei prin creșterea bazată pe inovare a productivității și competitivității IMM-urilor.

Măsuri:

- Susținerea investițiilor în inovare, noi tehnologii, digitalizarea firmelor
- Sprijin pentru diversificarea / dezvoltarea capacității de producție sau a serviciilor IMM-urilor
- Sprijin pentru infrastructuri de afaceri, incubatoare, start-upuri
- Sprijin pentru achiziționarea de facilități de micro-producție și/sau testare prototipuri
- Sprijinirea activităților destinate IMM-urilor pentru ameliorarea stării economice în perioada post-criză COVID
- Sprijinirea parteneriatelor public-privat (tehnopoluri, parcuri industriale, parcuri tehnologice, etc)
- Încurajarea spiritului antreprenorial îndeosebi a tinerilor antreprenori, a culturii riscului, inclusiv în zonele mai puțin dezvoltate
- Îmbunătățirea sprijinului pentru start-up-uri / spin-off-uri
- Dezvoltarea instrumentelor financiare specifice pentru IMM-uri
- Susținerea activităților de internaționalizare și marketing

Prioritatea 3 – O regiune pregătită pentru era digitalizării

Obiectivul specific: Adoptarea și integrarea tehnologiilor digitale în economie și sectorul public

Măsuri:

- Investiții în IMM pentru achiziționarea de servicii și echipamente necesare pentru transformarea digitală
- Sprijin pentru digitalizare la nivelul proceselor de producție pentru trecerea la Industry 4.0

- Sprijin pentru întărirea securității cibernetice
- Sprijin pentru digitalizarea sectorului public
- Sprijin pentru întărirea capacității firmelor din regiune de a prelua dar și de a dezvolta noi tehnologii (IoT, AI, Robotică)
- Dezvoltarea e-comerțului
- Sprijin pentru dezvoltarea HUB-ului Inovativ Digital (DIH) Regiunea Vest
- Sprijinirea dezvoltării competențelor digitale la toate nivelurile
- Crearea de baze de date și biblioteci virtuale
- Încurajarea interoperabilității proiectelor de digitalizare

Pilon strategic	Priorități	Necesități de finanțare	Programe de finanțare
1. 	Prioritate 1. Transformarea regiunii într-un "hub de inovare"	250	POR Vest 2021-2027, POCIDIF 2021-2027, PODD 2021-2027, HORIZON 2020,
	Prioritatea 2. O regiune cu companii dinamice și competitive	220	POTJ 201-2027, PNRR, Interreg VI România-Ungaria,
	Prioritatea 3. O regiune pregătită pentru era digitalizării	100	Interreg IPA III România-Serbia, Interreg Europa, ESPON

Activitățile viitoare prevăzute în cadrul Pilon 1 care conduc la proiecte ce necesită evaluarea impactului asupra mediului în conformitate cu legislația în vigoare au făcut parte și au fost evaluate din perspectiva HG nr. 1076/2004 în cadrul următoarelor documente programatice și s-au concretizat în următoarele acte de reglementare:

- Aviz mediu nr : 76/31.01.2022 pentru Program Operațional Regional Vest 2021-2027 (**POR VEST 2021-2027**) (Anexa 1)
- Decizia Etapei de încadrare nr 5/07.07.2020 privind " Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare 2021-2027" (**POCIDIF**)(Anexa 3)
- Decizia Etapei de incadrare nr : 3/ 30.06.2020 privind Programul Operațional Transiție Echitabilă (Justă)2021-2027 (**POTJ 2021-2027**) (Anexa 4)
- Punct de vedere final al Ministerului Apelor și Pădurilor privind parcurgerea procedurii de evaluare de mediu pentru Programul **INTERREG IPA III CBC România-Serbia 2021-2027** (Anexa 2)

La nivelul Pilon 2 – Tranzitie verde și schimbări climatice**Prioritatea 2 – Protejarea și conservarea biodiversității regionale și decontaminarea siturilor poluate**

Sunt stabilite măsuri care pot avea legătură directă și sunt necesare pentru managementul ariilor naturale din Regiune.

Astfel prin aplicarea acestor măsuri în cadrul unor **proiecte de finanțare** acestea pot să ducă la atingerea **Obiectivul specific: Creșterea bunăstării locuitorilor regiunii și scăderea poluării prin refacerea, protejarea și valorificarea biodiversității regionale.**

Măsuri:

- Investiții pentru protejarea, restaurarea și utilizarea sustenabilă a Siturilor Natura 2000
- Măsuri de menținere și de refacere a speciilor și habitatelor în cadrul Siturilor Natura 2000, precum și a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate în afara ariilor naturale protejate
- Acțiuni pentru ecologizarea / reconversia / bio-decontaminarea siturilor contaminate sau potențial contaminate (poate include și zone miniere / siderurgice), inclusiv refacerea / reabilitarea / ecologizarea ecosistemelor pentru a aduce terenul la starea inițială
- Dezvoltarea de perdele vegetale de-a lungul căilor de comunicații
- Achiziția de echipamente și sisteme informatice pentru măsurarea poluanților în aerul înconjurător
- Dezvoltarea unei rețele regionale de monitorizare a calității factorilor de mediu în timp real
- Elaborarea, revizuirea și implementarea Planurilor de management a siturilor Natura 2000 / Planuri de acțiune pentru specii
- Sporirea acțiunilor de educație în domeniul mediului la nivelul tuturor actorilor regionali,
- Acțiuni de completare a nivelului de cunoaștere a biodiversității și a ecosistemelor și realizarea de studii științifice
- Consolidarea capacității administrative a autorităților și entităților cu rol în managementul rețelei Natura 2000 și a altor arii naturale protejate

Pilon strategic	Priorități	Necesități de finanțare	Programe de finanțare
2. 	Prioritate 1. Extinderea și modernizarea infrastructurii de mediu	350	POR Vest 2021-2027, PODD 2021-2027, PNRR, POTJ 201-2027,
	Prioritate 2. Protejarea și conservarea biodiversității regionale și decontaminarea siturilor poluate	120	Interreg VI România-Ungaria, Interreg IPA III România-Serbia, Interreg Europa, ESPON, Buget Local
	Prioritate 3. Îmbunătățirea eficienței energetice și a energiei din surse regenerabile	390	
	Prioritate 4. Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței la dezastre	50	

Impactul față de ariile naturale protejate va fi evaluat în cazul fiecărui potențial proiect în parte, în condițiile în care va fi înaintat spre finanțare. Fiecare proiect va parcurge procedura de reglementare de mediu și de evaluare adecvată.

Prin implementarea proiectelor ce vor fi propuse prin diferite surse de finanțare, în funcție de nevoile Regiunii Vest, măsurile identificate ar putea fi îndeplinite.

Activitățile viitoare prevăzute în cadrul Pilon 2 care conduc la proiecte ce necesită evaluarea impactului asupra mediului în conformitate cu legislația în vigoare au făcut parte și au fost evaluate din perspectiva HG nr. 1076/2004 în cadrul următoarelor documente programatice și s-au concretizat în următoarele acte de reglementare:

- Aviz mediu nr : 76/31.01.2022 pentru Program Operațional Regional Vest 2021-2027 (**POR VEST 2021-2027**) (Anexa 1)
- Decizia Etapei de incadrare nr : 3/ 30.06.2020 privind Programul Operațional Transiție Echitabilă (Justă)2021-2027 (**POTJ 2021-2027**) (Anexa 4)
- Punct de vedere final al Ministerului Apelor și Pădurilor privind parcurgerea procedurii de evaluare de mediu pentru Programul **INTERREG IPA III CBC România-Serbia 2021-2027** (Anexa 2)

Pilon 3 – Accesibilitate**Prioritatea 1 – Continuarea investițiilor la infrastructura aferentă rețelelor TEN-T****Obiectivul specific: Îmbunătățirea conectivității și mobilității inter-regionale și transfrontaliere prin investiții la axele TEN-T**

Măsuri:

- **Transport rutier :**
 - Finalizarea kilometrului rămași de construit din Autostrada A1 și demararea construcției altor autostrăzi (ex: Via Carpatia, Timișoara-Belgrad)
 - Construcția centurilor rutiere ocolitoare pentru orașele de pe rețeaua rutieră europeană (de bază și extinsă),
 - Construirea de drumuri de legătură între drumuri naționale și A1,

- **Transport feroviar:**
 - Continuarea reabilitării tronsonului feroviar Simeria- Coșlariu
 - Modernizarea coridorului Orient / Est-Mediteranean pe relația Arad – Timișoara - Caransebeș – Drobeta Turnu Severin
 - Modernizarea stației de cale ferată Timișoara Nord
 - Modernizarea liniei de cale ferată Timișoara – Stămora Moravița
 - Modernizarea unor linii de cale ferată secundare, pentru eficientizarea transportului public regional.

- **Transport naval :**
 - Modernizarea și dezvoltarea portului Moldova Nouă ca nod de transport multimodal de pasageri și marfă,
 - Introducerea unui sistem performant de monitorizare a parametrilor de navigație de-a lungul Dunării și de informare asupra situațiilor "speciale"

- **Transport aerian:**
 - Creșterea importanței naționale a Aeroportului Timișoara prin: reabilitarea și modernizarea infrastructurii aeroportuare, modernizarea și dezvoltarea sistemelor de supraveghere a spațiului aerian și a sistemelor de dirijare, informare aeronautică și informare meteorologică, îmbunătățirea legăturilor intermodale pentru o mai rapidă și eficientă legătură cu alte destinații (conexiunile rutiere cu autostrada A1, căi de acces feroviar, modernizarea infrastructurii de transport urban care să facă legătura între aeroport și rețeaua de transport public din municipiul Timișoara, realizarea unei autogări în proximitatea aeroportului, conectarea acestuia cu orașele mari din regiune),
 - Dezvoltarea rolului Aeroportului Arad și Caransebeș prin susținerea unor nișe, precum aviația utilitară, militară, privată, avioane ușoare și ultra ușoare,
 - Stimularea relansării traficului de pasageri pe Aeroportul Internațional Timișoara,
 - Dezvoltarea unui centru intermodal de mărfuri la Aeroportul Internațional Timișoara: conectarea aeroportului la rețeaua feroviară, centru regional intermodal de transport cargo.

Prioritatea 2 – Dezvoltarea infrastructurilor de transport cu rol de artere suport pentru rețelele TEN-T**Obiectivul specific: Îmbunătățirea conectivității și mobilității intra-regionale, care să conducă la creșterea mobilității durabile și inteligente între localități**

Măsuri:

- Modernizarea și reabilitarea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă (drumuri județene sau trasee compuse din mai multe drumuri județene legate direct) sau indirectă (drumuri județene /trasee legate de rețea prin intermediul unui drum național modernizat), cu rețeaua TEN-T
- Construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres
- Construirea / modernizarea variantelor ocolitoare pentru orașe cu statut de drum județean
- Investiții în infrastructura de drumuri de interes local și a conectivității cu drumurile de interes județean și național în cadrul UAT-urilor din cadrul ZUF
- Îmbunătățirea sistemelor și marcajelor de semnalizare și siguranță rutieră
- Construirea / modernizarea de stații pentru transport public pe traseul drumului județean
- Realizarea de investiții destinate siguranței rutiere pentru pietoni și bicicliști
- Realizarea de perdele forestiere și parapeteți pentru protecție, realizarea de investiții suplimentare pentru protecția drumului respectiv față de efectele generate de condiții meteorologice extreme.

Prioritatea 3 – Dezvoltarea infrastructurii digitale**Obiectivul specific: Dezvoltarea infrastructurii de telecomunicații, interoperabile și sigure**

Măsuri:

- Dezvoltarea serviciilor de telefonie și internet mobil în zonele mai puțin accesibile
- Dezvoltarea și extinderea infrastructurii de bandă largă (broadband), în special în mediul rural,
- Dezvoltarea rețelelor de wi-fi gratuit pentru cetățeni
- Utilizarea tehnologiilor wireless de încărcare în spațiile publice,
- Extinderea mobilierului urban de tip "wi-fi free" și "green charge"
- Dezvoltarea infrastructurii de tip 5G, în special în instituțiile publice .

Pilon strategic	Priorități	Necesități de finanțare	Programe de finanțare
3.	Prioritate 1. Continuarea investițiilor la infrastructura aferentă rețelelor TEN-T	400	POR Vest 2021-2027, POT 2021-2027, Interreg VI România-Ungaria, Interreg IPA III România-Serbia, Interreg Europa, Buget Local
	Prioritate 2. Dezvoltarea infrastructurilor de transport cu rol de artere suport pentru rețelele TEN-T	260	
	Prioritate 3. Dezvoltarea infrastructurii digitale	90	

Activitățile viitoare prevăzute în cadrul Pilon 3 care conduc la proiecte ce necesită evaluarea impactului asupra mediului în conformitate cu legislația în vigoare au făcut parte și au fost evaluate din perspectiva HG nr. 1076/2004 în cadrul următoarelor documente programatice și s-au concretizat în următoarele acte de reglementare:

- Aviz mediu nr : 76/31.01.2022 pentru Program Operațional Regional Vest 2021-2027 (**POR VEST 2021-2027**) (Anexa 1)
- Decizia Etapei de incadrare nr : 9 20.12.2021 privind Planul investițional pentru Dezvoltarea Infrastructurii de Transport In România 2020-2030 (**PDIT**) (Anexa 6)
- Punct de vedere final al Ministerului Apelor și Pădurilor privind parcurgerea procedurii de evaluare de mediu pentru Programul **INTERREG IPA III CBC România-Serbia 2021-2027** (Anexa 2)

Pilon 4 – Educație, Sănătate și Sisteme sociale performante

Prioritatea 1 – Acces egal la o educație modernă, conectată la tendințele pieței muncii

Obiectivul specific: Asigurarea unui acces incluziv la educație de calitate și optimizarea sistemelor de educație și formare pentru a răspunde cerințelor pieței muncii

Măsuri:

- Reabilitarea / modernizarea unităților de învățământ din regiune, în funcție de nevoile identificate

- Construirea/extinderea unităților de învățământ în zonele supraaglomerate
- Dotarea școlilor cu echipamente specifice, săli/terenuri de sport, astfel încât să se asigure o bază materială modernă și să se creeze spații de învățare proiectate special pentru a promova noi abordări de predare și învățare, inclusiv cu ajutorul tehnologiilor moderne
- Construirea de campusuri școlare, cu precădere pentru învățământul profesional și tehnic / învățământul dual
- Achiziția de mijloace de transport destinate transportului elevilor, cu precădere în arealele periferice,
- Transformarea infrastructurii școlare și achiziționarea de echipamente astfel încât să se permită digitalizarea procesului educațional,
- Înființarea/construirea unor centre de reconversie profesională/pregătire profesională/învățare pe parcursul vieții în mediul urban și mediul rural
- Digitalizarea mediului universitar
- Realizarea de centre de formare în domenii de vârf ale tehnicii
- Modernizarea universităților (laboratoare, săli de studio, amfiteatre)
- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurilor sportive ale universităților
- Înființarea /dezvoltarea de centre/cluburi pentru tineret orientate către activități specific și consiliere/ monitorizare
- Adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic
- Îmbunătățirea accesului și a participării la educație a copiilor cu dizabilități și/sau CES
- Adaptarea metodelor de predare la nevoile elevilor din toate categoriile, inclusiv medii dezavantajate,
- Susținerea adoptării unor metode educaționale flexibile, centrate pe elev
- Identificarea, sprijinirea și promovarea copiilor supradotați
- Programe de informare, consiliere și educație parentală pentru familiile copiilor, cu focalizare pe familiile copiilor proveniți din grupuri vulnerabile
- Dezvoltarea sistemului de formare continuă a cadrelor didactice, inclusiv în ceea ce privește digitalizarea,
- Extinderea programelor after-school,
- Promovarea și furnizarea unor pachete integrate de măsuri de activare a tinerilor inclusive NEET
- Facilitarea dobândirii de calificări pentru persoanele care au părăsit timpuriu școala
- Creșterea accesului și participării adulților la programe pentru dezvoltarea competențelor cheie,
- Pachete de formare pentru angajați adaptate nevoilor pieței
- Extinderea și diversificarea ofertei pentru programele de școală duală
- Dezvoltarea competențelor tehnice ale studenților
- Diversificarea specializărilor de masterate, studii postuniversitare, studii doctorale adaptate cerințelor regionale,
- Creșterea vizibilității și implicării mediului academic
- Încurajarea parteneriatelor internaționale la nivelul universităților
- Cursuri de formare pentru personalul din centrele de pregătire profesională

Prioritatea 2 – Acces incluziv la servicii medicale performante și inovative, orientate către pacient**Obiectivul specific: Îmbunătățirea stării de sănătate a populației și creșterea duratei de viață prin dezvoltarea unui sistem medical eficient și accesibil**

Măsuri:

- Înființarea unui spital regional
- Modernizarea / reabilitarea / extinderea unităților medicale existente și achiziții de aparatură medical de ultimă generație
- Înlocuirea spitalelor vechi care nu mai corespund standardelor actuale cu unele noi
- Investiții în servicii medicale de urgență
- Investiții pentru asigurarea unor circuite temporare în caz de epidemii, pandemii și alte situații
- Creșterea capacității de reziliență pe timp de criză în domeniul sanitar (depozite regionale de echipamente medicale) și alimentar (depozite regionale de cereale și produse alimentare)
- Dezvoltarea rețelei și a serviciilor oferite în regim ambulatoriu
- Crearea unui centru Cercetare -Dezvoltare-Inovare în domeniul medical,
- Dezvoltarea și modernizarea centrelor medicale de performanță din zonele rurale
- Dezvoltarea rețelei de centre de recuperare pentru bolile cu incidență mare, îndeosebi cele din domeniul oncologic și cardio-vascular
- Dezvoltarea rețelei de diagnostic de precizie și a medicinei personalizate
- Dezvoltarea și dotarea unităților medicale școlare cu aparatură specifică
- Modernizarea, extinderea și dotarea rețelei de medicină de familie și școlară
- Dezvoltarea, modernizarea și dotarea centrelor de permanență
- Consolidarea și dezvoltarea relațiilor de CDI între sistemul medical și firmele din domeniul IT
- Digitalizarea sistemului medical prin servicii de tip e-Sănătate și specializarea personalului
- Realizarea unui sistem de monitorizare a pacienților care suferă de boli grave,
- Dezvoltarea serviciilor de reabilitare /recuperare, serviciilor de îngrijire paleativă, serviciilor de îngrijire pe termen lung
- Îmbunătățirea calității îngrijirii pacienților pe tot lanțul de îngrijiri
- Creșterea gradului de siguranță a pacientului în unitățile sanitare
- Îmbunătățirea răspunsului echipajelor de intervenție rapidă
- Acțiuni de conștientizare la nivelul populației a importanței prevenției medicale
- Realizarea de programe privind educația sanitară și promovarea unui stil de viață sănătos
- Creșterea accesibilității persoanelor vulnerabile către sistemul medical,
- Sprijinirea programelor de instruire și formare profesională, cu accent pe abordări inovative
- Sprijinirea schimburilor de experiență interregionale și internaționale în vederea perfecționării
- Asigurarea unui acces egal și echitabil la serviciile de sănătate a tuturor categoriilor de persoane
- Asigurarea accesului elevilor și a studenților la servicii de medicină școlară

- Reducerea mortalității prin boli transmisibile și netransmisibile
- Modelarea serviciilor medicale în funcție de specificul și tendințele demografice
- Asigurarea accesului elevilor și studenților la serviciile medicale
-

Prioritatea 3 – Asigurarea unor servicii sociale echitabile, limitarea excluziunii sociale și riscului de sărăcie

Obiectivul specific: Reducerea numărului de persoane vulnerabile, prin servicii calibrate nevoilor beneficiarilor

Măsuri:

- Crearea /modernizarea /extinderea /dotarea serviciilor sociale
- Crearea de locuințe sociale pentru persoanele aflate în risc de sărăcie și excluziune socială
- Dezvoltarea rețelei de locuințe sociale, inclusiv pentru victimele violenței în familie
- Dezvoltarea unei rețele de asistență socială în zonele marginalizate
- Dezvoltarea /reabilitarea serviciilor de îngrijire destinate copiilor vulnerabili
- Dezvoltarea infrastructurii care asigură servicii de alimentație
- Creșterea capacității de recuperare a persoanelor cu handicap și includerea acestora în activități socio-economice
- Creșterea accesibilității fizice a persoanelor cu dizabilități în localități
- Înființarea și dotarea cu infrastructură și logistică specifică a unor centre județene cu echipe mobile de servicii sociale,
- Dezvoltarea întreprinderilor din sectorul economiei sociale
- Diversificarea și îmbunătățirea calității sociale
- Creșterea accesului la servicii sociale a tuturor categoriilor defavorizate (persoane vârstnice, persoane cu handicap, victime ale violenței și abuzurilor în familie, familii monoparentale, copii, șomeri și alte categorii vulnerabile)
- Creșterea accesului pe piața muncii a persoanelor vulnerabile
- Creșterea implicării serviciilor sociale în relațiile cu tinerii care abandonează școala
- Creșterea capacității centrelor de educație și reconversie profesională pentru șomeri
- Dezvoltarea parteneriatelor între furnizorii publici și privați de servicii sociale
- Sprijinirea înființării și dezvoltării ONG-urilor din domeniul social
- Specializarea personalului din serviciile sociale
- Asigurarea unui acces egal la servicii de asistență socială
- Încurajarea voluntariatului în servicii de asistență socială,
- Implicarea persoanelor vulnerabile în activități culturale – sportive
- Digitalizarea serviciilor sociale și crearea unei rețele de monitorizare de tip SMART pentru persoanele vârstnice,
- Digitalizarea și specializarea serviciilor sociale pentru reabilitarea persoanelor care se confruntă cu adicție

Prioritatea 4 – Creșterea ocupării forței de muncă și asigurarea incluziunii pe piața muncii**Obiectivul specific: Creșterea gradului de ocupare și sprijinirea accesului tuturor la o piață a muncii modernă, inclusivă și flexibilă**

Măsuri:

- Consolidarea și sprijinirea antreprenoriatului și economiei sociale pentru integrarea forței de muncă din categoriile dezavantajate,
- Sprijinirea înființării de noi afaceri
- Crearea / continuarea dezvoltării de programe regionale de tip ”a doua șansă”
- Sprijinirea creării unor centre de reconversie și formare profesională
- Măsuri pentru integrarea tinerilor pe piața muncii,
- Dezvoltarea culturii antreprenoriatului
- Promovarea produselor și serviciilor furnizate de întreprinderi sociale,
- Asigurarea accesului pe piața muncii a tuturor persoanelor, inclusiv a celor defavorizate
- Asigurarea unui venit minim garantat pentru persoanele vulnerabile
- Asigurarea protecției financiare a persoanelor vulnerabile
- Asigurarea egalității de șanse și gen pentru toți
- Îmbunătățirea calității și eficienței actorilor implicați în sistemul de ocupare a forței de muncă
- Promovarea flexibilității și reconversiei profesionale în vederea mobilității profesionale
- Actualizarea și dezvoltarea competențelor formatorilor
- Sprijinirea mobilității regionale în vederea asigurării unui loc de muncă
- Sprijinirea și ameliorarea condițiilor de muncă
- Îmbunătățirea nivelului de competențe
- Stimularea întreprinderilor pentru inserția tinerilor NEETs în câmpul muncii
- Creșterea accesului copiilor din zonele rurale marginalizate la educație, orientare și consiliere profesională personalizate

Pilon strategic	Priorități	Necesități de finanțare	Programe de finanțare
4. 	Prioritate 1. Acces egal la o educație modernă, conectată la tendințele pieței muncii	160	POR Vest 2021-2027, POS 2021-2027, POEO 2021-2027, POIDS 201-2027, POTJ 201-2027,
	Prioritate 2. Acces incluziv la servicii medicale performante și inovative, orientate către pacient	150	PNRR, Interreg VI România-Ungaria, Interreg IPA III România-Serbia, Interreg Europa,
	Prioritate 3. Asigurarea unor servicii sociale echitabile, limitarea excluziunii sociale și riscului de sărăcie	100	Buget Local
	Prioritate 4. Creșterea ocupării forței de muncă și asigurarea incluziunii pe piața muncii	80	

Activitățile viitoare prevăzute în cadrul Pilon 4 care conduc la proiecte ce necesită evaluarea impactului asupra mediului în conformitate cu legislația în vigoare au făcut parte și au fost evaluate din perspectiva HG nr. 1076/2004 în cadrul următoarelor documente programatice și s-au concretizat în următoarele acte de reglementare:

- Aviz mediu nr : 76/31.01.2022 pentru Program Operațional Regional Vest 2021-2027 (**POR VEST 2021-2027**) (Anexa 1)
- Decizia etapei de încadrare Nr. 2/ 30.06.2020 privind “Programul Operațional Combaterea Sărăciei 2021-2027” **POCS 2021-2027** (Anexa 9)
- Decizia Etapei de încadrare nr : 3/ 30.06.2020 privind Programul Operațional Transziție Echitabilă (Justă)2021-2027 (**POTJ 2021-2027**) (Anexa 4)
- Decizia etapei de încadrare Nr 1/30.06.2020 privind “ Programul Operațional Sănătate 2021-2027 ” (Anexa 7)
- Decizia etapei de încadrare Nr 4/30.06.2020 privind “ Programul Operațional Capital Uman 2021-2027 ”(Anexa 8)
- Punct de vedere final al Ministerului Apelor și Pădurilor privind parcurgerea procedurii de evaluare de mediu pentru Programul **INTERREG IPA III CBC România-Serbia 2021-2027** (Anexa 2)

Pilon 5 – Sustenabilitate prin turism și cultură

Prioritatea 1 – Crearea unui brand turistic regional prin promovarea potențialului endogen

Obiectivul specific: Diversificarea și promovarea integrată a ofertei turistice regionale, cu accent pe nișele de turism care prezintă avantaje competitive

Măsuri:

- Reabilitarea, modernizarea și echiparea stațiunilor turistice
- Valorizarea resurselor de ape minerale pentru promovarea regiunii ca destinație turistică medicală transfrontalieră și regiune pilot anti-îmbătrânire
- Dezvoltarea și punerea în valoare a infrastructurii turistice publice, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros
- Crearea de rute și trasee integrate pentru turism montan, activ
- Extinderea domeniilor schiabile în arealele cu potențial
- Investiții în tabere și centre de agrement pentru refuncționalizare, modernizare, extindere și dotare
- Punerea în valoare a patrimoniului natural regional în scopul dezvoltării ecoturismului
- Dezvoltarea unor rute turistice, culturale și de agrement integrate (Vauban, Cetățile Dacice)
- Dezvoltarea infrastructurii turistice și a serviciilor conexe în zonele cu potențial turistic
- Investiții integrate în orașele cu potențial pentru turism de afaceri/MICE care să pună în valoare principalele elemente de patrimoniu cultural, investiții în facilități pentru petrecerea timpului liber,
- Promovarea resurselor stațiunilor turistice pe plan național și internațional
- Promovarea patrimoniului natural
- Dezvoltarea unor produse turistice integrate
- Suport pentru dezvoltarea unor planuri de marketing a destinațiilor turistice prioritare la nivel regional și local
- Măsuri specifice care încurajează persoanele defavorizate să participe la realizarea actului turistic
- Pregătirea profesională inițială și formarea profesională continuă a forței de muncă în turism
- Cartografierea și inventarierea stării elementelor patrimoniului natural și cultural

Prioritatea 2 – Valorificarea patrimoniului cultural

Obiectivul specific: Punerea în valoare a patrimoniului cultural pentru creșterea atractivității turistice și dezvoltării sustenabile locale

Măsuri:

- Cercetarea, conservarea și reabilitarea obiectelor de patrimoniu de importanță națională și a celor înscrise în patrimonial Mondial UNESCO
- Punerea în valoare a clădirilor ce fac parte din ansambluri sau situri urbane cu scopul de a promova identitatea culturală regională și de a ridica atractivitatea zonei
- Punerea în valoare a patrimoniului din orașe mici și comune ca support socio-economic pentru abordarea problemelor identificate la nivel local, stabilite în cadrul unor strategii participative de dezvoltare bazate pe valorile patrimoniale – arhitectural – urbanistice, istorice .
- Reabilitarea / reamenajarea / revitalizarea patrimoniului construit din stațiunile balneare
- Reabilitarea și refuncționalizarea patrimoniului industrial pentru conservarea și exploatarea acestuia în scop economic
- Cercetarea, conservarea și reabilitarea obiectelor de patrimoniu de importanță locală cu potențial turistic
- Dezvoltarea infrastructurii turistice (inclusiv și îndeosebi pentru persoanele cu dizabilități) care să protejeze monumentele ce pot fi afectate de turismul în masă
- Sprijin pentru înființarea Organizației de Management a Destinației Turistice (OMD)
- Pregătirea profesională a forței de muncă din domeniul construcțiilor și restaurărilor pentru meserii specifice restaurării clădirilor de patrimoniu și a obiectelor aparținente
- Pregătirea de specialiști arhitecți, urbaniști , istorici pentru elaborarea strategiilor de dezvoltare prin patrimoniu,
- Pregătirea de forță de muncă calificată în areale cu potențial turistic
- Acțiuni de educare și conștientizare a locuitorilor de importanța și rolul patrimoniului
- Identificarea peisajelor culturale, crearea de branduri și circuite turistice (eventual transfrontaliere) pe baza acestora,
- Promovarea patrimoniului imaterial
- Facilitarea accesului spre elementele de patrimoniu cultural din zona rurală (inclusiv și îndeosebi pentru accesul persoanelor cu dizabilități)
- Dezvoltarea integrate a zonei adiacente a patrimoniului cultural reabilitat
- Dezvoltarea și extinderea colaborărilor la nivel interregional și internațional în vederea promovării patrimoniului, inclusiv prin includerea monumentelor din regiune în trasee transfrontaliere

Prioritatea 3 – Promovarea culturii în regiune**Obiectivul specific: Asigurarea unei game variate de facilități în scop cultural, recreațional și educațional, care să promoveze cultura, ca avantaj comparativ al regiunii Vest****Măsuri:**

- Modernizarea infrastructurii serviciilor culturale cu accent pe păstrarea și valorificarea identității regionale,

- dezvoltarea infrastructurii de acces pentru zonele cu patrimoniu natural și cultural
- Amenajare de muzee/ centre expoziționale moderne și interactive care să crească potențialul turistic regional,
- Realizare/ amenajare spații destinate organizării de evenimente culturale de anvergură care să deservească serviciile turistice
- Implementarea tehnologiilor multimedia și a tehnicilor digitale pentru promovarea infrastructurilor culturale,
- Investițiile în facilități pentru petrecerea timpului liber și în dezvoltarea de servicii culturale,
- Dezvoltarea unor rute culturale și integrarea lor în itinerarii europene recunoscute
- Crearea unui portofoliu de evenimente culturale de anvergură care să consolideze statutul cultural regional,
- Sprijin pentru organizarea de evenimente, festivaluri, expoziții, târguri de talie internațională care sporesc vizibilitatea națională și internațională a regiunii în plan cultural

Pilon strategic	Priorități	Necesități de finanțare	Programe de finanțare
5. 	Prioritate 1: Crearea unui brand turistic regional prin promovarea potențialului endogen	220	POR Vest 2021-2027, PNRR, Interreg VI România-Ungaria, Interreg IPA III România-Serbia, ESPON,
	Prioritate 2: Valorificarea patrimoniului cultural	150	Buget Local
	Prioritate 3: Promovarea culturii în regiune	100	

Activitățile viitoare prevăzute în cadrul Pilon 5 care conduc la proiecte ce necesită evaluarea impactului asupra mediului în conformitate cu legislația în vigoare au făcut parte și au fost evaluate din perspectiva HG nr. 1076/2004 în cadrul următoarelor documente programatice și s-au concretizat în următoarele acte de reglementare:

- Aviz mediu nr : 76/31.01.2022 pentru Program Operațional Regional Vest 2021-2027 (**POR VEST 2021-2027**) (Anexa 1)
- Punct de vedere final al Ministerului Apelor și Pădurilor privind parcurgerea procedurii de evaluare de mediu pentru Programul **INTERREG IPA III CBC România-Serbia 2021-2027** (Anexa 2)

Pilon 6 – Dezvoltare urbană durabilă**Prioritatea 1 – Mobilitate urbană durabilă****Obiectivul specific: Reducerea poluării și congestiei în orașe, prin încurajarea modurilor ecologice de transport**

Măsuri:

- Dezvoltarea / modernizarea infrastructurii sistemelor de transport public curat, inclusiv în zonele urbane funcționale
- Achiziția de material rulant performant și prietenos cu mediul (nepoluant)
- Dezvoltarea infrastructurii pentru biciclete și a zonelor pietonale, inclusiv în zonele urbane funcționale,
- Dezvoltarea de sisteme inteligente de transport, e-ticketing, management de trafic, car-sharing, smart parking, stații de așteptare
- Utilizarea căilor ferate din jurul marilor orașe pentru operarea transportului public metropolitan,
- Reabilitarea rutelor de transport ecologice din mediul urban spre cel rural
- Dezvoltarea unui sistem de transport public inter-județean
- Implementarea conceptului de "shared-space"
- Dezvoltarea căilor speciale / separate de rulare pentru mijloace de transport ecologice (tramvaie, trolebuze, autobuze)
- Realizarea de stații de alimentare cu combustibili alternativi și energie electrică,
- Accesibilizarea mediului fizic pentru persoanele cu dizabilități
- Promovarea și încurajarea tipurilor de transport ecologice

Prioritatea 2 – Orașele Regiunii Vest – orașe smart**Obiectivul specific: Creșterea calității vieții în orașele din regiune, prin susținerea utilizării tehnologiilor digitale și inovative**

Măsuri:

- Implementarea de proiecte ce utilizează pe scară largă tehnologii smart în diverse domenii/sectoare (trafic auto, transport public, mijloace de încărcare electrică, sănătate, iluminat public, utilități publice etc)
- Sprijinirea digitalizării serviciilor publice
- Dezvoltarea platformelor de servicii publice digitale
- Dezvoltarea infrastructurilor pentru interoperabilitatea serviciilor publice
- Promovarea utilizării tehnologiilor smart/digitale pentru dezvoltarea durabilă a orașelor
- Crearea de baze de date GIS
- Sprijin pentru întărirea capacității administrative de a utiliza și gestiona soluții de tip smart city a autorităților locale

Prioritatea 3– Regenerare urbană

Obiectivul specific: Revitalizarea orașelor și a cartierelor urbane din regiune, prin investiții integrate în spații publice și spații verzi

Măsuri:

- Valorificarea terenurilor publice neutilizate prin transformarea acestora în spații verzi sau reconversie pentru integrarea în viața orașului,
- Îmbunătățirea și modernizarea spațiilor verzi în orașe, inclusiv a accesibilității și conectivității acestora
- Dezvoltarea sistemului de spații publice în orașe
- Amenajarea de locuri de joacă pentru copii
- Dezvoltarea sistemelor de supraveghere a spațiilor publice
- Modernizarea și reabilitarea fondului de clădiri pentru creșterea atractivității spațiilor publice
- Reabilitarea și integrarea clădirilor abandonate în spațiul urban
- Măsuri de regenerare urbană inclusiv în localitățile din zona urbană funcțională,
- Crearea de coridoare verzi-albastre
- Consolidarea instituțiilor cu rol în planificarea și gestionarea proceselor de dezvoltare a teritoriului și implementarea strategiilor teritoriale integrate
- Digitalizarea serviciilor de amenajare teritorială și urbanism
- Digitalizarea Registrului Local al Spațiilor Verzi
- Consolidarea instituțiilor cu rol în planificarea, gestionarea și evidența spațiilor verzi

Pilon strategic	Priorități	Necesități de finanțare	Programe de finanțare
6. 	Prioritate 1. Mobilitate urbană durabilă	1200	POR Vest 2021-2027, PODD 2021-2027,
	Prioritate 2. Orașele Regiunii Vest – orașe smart	240	POT 2021-2027, PNRR,
	Prioritate 3. Regenerare urbană	510	Interreg VI România-Ungaria, Interreg IPA III România-Serbia, URBACT IV, ESPON, Buget local

Activitățile viitoare prevăzute în cadrul Pilon 6 care conduc la proiecte ce necesită evaluarea impactului asupra mediului în conformitate cu legislația în vigoare au făcut parte și au fost evaluate din perspectiva HG nr. 1076/2004 în cadrul următoarelor documente programatice și s-au concretizat în următoarele acte de reglementare:

- Aviz mediu nr : 76/31.01.2022 pentru Program Operațional Regional Vest 2021-2027 (**POR VEST 2021-2027**) (Anexa 1)
- Decizia Etapei de încadrare nr : 9 20.12.2021 privind Planul investițional pentru Dezvoltarea Infrastructurii de Transport În România 2020-2030 (**PDIT**) (Anexa 6)
- Punct de vedere final al Ministerului Apelor și Pădurilor privind parcurgerea procedurii de evaluare de mediu pentru Programul **INTERREG IPA III CBC România-Serbia 2021-2027** (Anexa 2)
-

Pilon 7 – Tradiție și diversificare în mediul rural

Prioritatea 1 – Dezvoltarea sustenabilă și inteligentă a spațiului rural

Obiectivul specific: Reducerea decalajelor sociale și economice față de mediul urban, prin susținerea activităților tradiționale și încurajarea diversificării economice

Măsuri:

- Dezvoltarea rețelelor de infrastructură tehnică edilitară (apă, canalizare, gaze naturale) și a infrastructurii de drumuri
- Susținerea diversificării activităților economice
- Susținerea producătorilor locali, încurajarea meșteșugurilor și activităților tradiționale
- Dezvoltarea rețelelor de medicină de familie și acțiuni de conștientizare a prevenției
- Dezvoltarea rețelelor de colectare și depozitare a produselor agricole și susținerea modernizării agriculturii
- Crearea și modernizarea de rețele de irigații inteligente în contextul schimbărilor climatice
- Dezvoltarea rutelor de transport ecologic spre mediul urban,
- Îmbunătățirea accesului la servicii de transport public județean / regional
- Valorificarea sustenabilă, regenerarea și extinderea suprafețelor silvice
- Modernizarea și dezvoltarea târgurilor și piețelor locale
- Amenajarea de spații de agrement, spații publice și verzi
- Susținerea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, ecologizarea terenurilor, protejarea și adaptarea la schimbări climatice
- Asigurarea unui acces egal la servicii sociale de bază (educație, sănătate, social)
- Sprijinirea dezvoltării turismului rural și a ramurilor ecoturismului
- Consolidarea și diversificarea mediului antreprenorial din sectorul non agricol
- Încurajarea investițiilor în digitalizare și crearea unui sector agricol inteligent
- Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură și silvicultură
- Sprijinirea investițiilor în CDI în sectorul agro-alimentar
- Sprijinirea acțiunilor de tranziție spre o economie circulară
- Sprijinirea reconversiei profesionale a persoanelor active din mediul rural
- Creșterea vizibilității zonelor rurale cu potențial turistic și agro-alimentar
- Încurajarea micilor producători locali pentru a se asocia în activitatea agricolă,
- Sprijin pentru fermele mici și medii în vederea creșterii producției și rentabilității

- Încurajarea / sprijinirea / promovarea investițiilor pentru dezvoltarea agriculturii ecologice certificate
- Încurajarea natalității pentru a contracara declinul populației

Pilon strategic	Priorități	Necesități de finanțare	Programe de finanțare
7.	 Prioritate 1: Dezvoltarea sustenabilă și inteligentă a spațiului rural	350	POR Vest 2021-2027, PODD 2021-2027, POS 2021-2027, POEO 2021-2027, POT 2021-2027, PAP 2021-2027, PNRR, Interreg VI România-Ungaria, Interreg IPA III România-Serbia, ESPON, Programul transnațional al Dunării 2, Buget Local

Activitățile viitoare prevăzute în cadrul Pilon 7 care conduc la proiecte ce necesită evaluarea impactului asupra mediului în conformitate cu legislația în vigoare au făcut parte și au fost evaluate din perspectiva HG nr. 1076/2004 în cadrul următoarelor documente programatice și s-au concretizat în următoarele acte de reglementare:

- Aviz mediu nr : 76/31.01.2022 pentru Program Operațional Regional Vest 2021-2027 (**POR VEST 2021-2027**) (Anexa 1)
- Decizia etapei de încadrare Nr. 2/ 30.06.2020 privind “Programul Operațional Combaterea Sărăciei 2021-2027” **POCS 2021-2027** (Anexa 9)
- Decizia Etapei de încadrare nr : 3/ 30.06.2020 privind Programul Operațional Transziție Echitabilă (Justă)2021-2027 (**POTJ 2021-2027**) (Anexa 4)
- Decizia etapei de încadrare Nr 1/30.06.2020 privind “ Programul Operațional Sănătate 2021-2027 ” (Anexa 7)
- Punct de vedere final al Ministerului Apelor și Pădurilor privind parcurgerea procedurii de evaluare de mediu pentru Programul **INTERREG IPA III CBC România-Serbia 2021-2027** (Anexa 2)

F: Alte informații prevăzute în legislația în vigoare

Pentru toate axele prioritare și prioritățile de investiții, respectiv acțiunile propuse în cadrul programelor de finanțare 2021-2027 pentru Regiunea Vest, Ghidurile de finanțare care se adresează solicitanților vor avea un criteriu de eligibilitate privind respectarea aspectelor legate de mediu, în general cât și de posibilitatea necesității elaborării studiilor de evaluare adecvată pentru proiectele care pot avea efecte asupra ariilor naturale protejate, în particular.

Având în vedere structura **Planului pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Vest 2021 – 2027**, care nu conține un portofoliu de proiecte atașat, considerăm că acesta nu are efect negativ semnificativ asupra ariilor naturale protejate din Regiunea Vest și nu poate fi stabilit potențialul impact asupra ariilor naturale protejate.

În concluzie în conformitate cu ART. 4 din HG 1076 /2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe “*Evaluarea de mediu pentru planurile și programele dezvoltate la nivel local sau regional, care sunt parte integrantă din planurile ori programele regionale sau naționale care au fost deja supuse evaluării de mediu, va ține cont de rezultatul acestei evaluări, în scopul evitării duplicării.*

Astfel putem afirma ca Planul pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Vest 2021-2027 poate fi considerat parte a Programelor de finanțare care au fost deja supuse evaluării de mediu și a evaluării adecvate și concluziile acestor evaluări se regăsesc în actele de reglementare emise și pe care le depunem atașat în anexe la prezentul Memoriu.

Sorin MAXIM
Director General ADR Vest

Bibliografie:

- *** <http://www.anpm.ro/documents/12220/2209838/RSM.2014.pdf/4dbde2ae-a7a4-43ef-8abc-67511d11715f>
- *** http://www.anpm.ro/documents/12220/2209838/RSM+2018_final.pdf/aff309e3-99b8-4ce4-be94-a05214d5f895
- *** <http://www.anpm.ro/documents/839538/3121170/raport+anuar+de+mediu+ARAD+2019.pdf/a1d25b13-bcdd-485d-860c-4612082f8883>
- *** http://www.anpm.ro/web/apm-caras-severin/rapoarte-anuale1/-/asset_publisher/zx0kZaWCbnWT/content/rapoarte-anuale-privind-starea-mediului-in-judetul-caras-severin-anuare-?_101_INSTANCE_zx0kZaWCbnWT_redirect=http%3A%2F%2Fwww.anpm.ro%2Fweb%2Fapm-caras-severin%2Frapoarte-anuale1%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_zx0kZaWCbnWT%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-2%26p_p_col_count%3D1&redirect=http%3A%2F%2Fwww.anpm.ro%2Fweb%2Fapm-caras-severin%2Frapoarte-anuale1%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_zx0kZaWCbnWT%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-2%26p_p_col_count%3D1
- *** <http://www.anpm.ro/web/apm-timis/rapoarte-anuale1>
- *** <http://www.anpm.ro/web/apm-hunedoara/rapoarte-anuale1>
- *** http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/Formulare_standard_SPA.pdf
- *** http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/Formulare_standard_SPA.pdf
- *** http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/Formulare_standard_SCI.pdf
- *** http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/2016_02_26_Lista_siturilor_de_import_anta_comunitara.pdf
- *** http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/Formulare_standard_SPA.pdf

Anexe

- Anexa 1: Aviz mediu nr : 76/31.01.2022 pentru Program Operațional Regional Vest 2021-2027 (**POR VEST 2021-2027**)
- Anexa 2: Punct de vedere final al Ministerului Apelor și Pădurilor privind parcurgerea procedurii de evaluare de mediu pentru Programul **INTERREG IPA III CBC România-Serbia 2021-2027**
- Anexa 3: Decizia Etapei de încadrare nr 5/07.07.2020 privind “ Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare 2021-2027” (**POCIDIF**)
- Anexa 4: Decizia Etapei de încadrare nr : 3/ 30.06.2020 privind Programul Operațional Transziție Echitabilă (Justă)2021-2027 (**POTJ 2021-2027**)
- Anexa 5: Aviz de mediu nr 66/14.12.2021 pentru “Strategia de dezvoltare economică, socială și de mediu a Văii Jiului 2021-2030”
- Anexa 6: Decizia Etapei de încadrare nr : 9 20.12.2021 privind Planul investițional pentru Dezvoltarea Infrastructurii de Transport In România 2020-2030 (**PDIT**)
- Anexa 7: Decizia etapei de încadrare Nr 1/30.06.2020 privind “ Programul Operațional Sănătate 2021-2027 (**POS**)”
- Anexa 8 : Decizia etapei de încadrare Nr 4/30.06.2020 privind “ Programul Operațional Capital Uman 2021-2027(**POCU**) ”
- Anexa 9: Decizia etapei de încadrare Nr. 2/ 30.06.2020 privind “Programul Operațional Combaterea Sărăciei 2021-2027” **POCS 2021-2027**
- Anexa10: Decizia etapei de încadrare Programul Operațional Asistență Tehnică 2021-2027 Nr 6/09.07.2020 (**POAT**)